

ZVONA

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

BROJ 8/555

CIJENA 7 KN

LISTOPAD 2022. - RIJEKA
GODINA IZLAŽENJA LX.

*Poruka riječkih
nadbiskupa za početak
nove pastoralne godine*
**U vjeri i zajedništvu
prema cjelovitoj
ljudskosti i istinskom
kršćanstvu**

*Jubileji Riječke Majke
Marija Krucifiksa
bila je riječki anđeo*

*Razgovor: prof. dr.
Nikola Vranješ*
**Sinodalnost je
drugo ime za
zajedništvo**

*Popis
stanovništva 2021.*
**Hrvatska ima
manje od 4 milijuna
stanovnika**

Riječki nadbiskup metropolit mons. Mate Uzinić

*Mons. Mate Uzinić 11. listopada postao je novi riječki
nadbiskup i metropolit, nakon što je prihvaćen zahtjev
nadbiskupa Ivana Devčića za odlazak u mirovinu.*

Sadržaj:

Kolumna

Vjerska sloboda kao tabu tema 2

Događanja

Mate Uzinić novi je riječki nadbiskup i metropolit 3

Poruka riječkih nadbiskupa za početak nove pastoralne godine

U vjeri i zajedništvu prema cjelovitosti ljudskosti i istinskom kršćanstvu 4

Teološko-pastoralni seminar Riječke metropolije

Oblici i izazovi sinodalne Crkve 5

Razgovor: prof. dr. Nikola Vranješ

Sinodalnost je drugo ime za zajedništvo 6-7

Caritas

„Pun pijat“ za Prihvatište 8

Sv. Vinko svjedok

milosrđa i ljubavi 9

Iz povijesne riznice

Crkve kao mauzoleji 10-11

Jubileji Riječke Majke

Marija Kozulić u Rijeci na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće 12

Simpozij o Riječkoj Majci 13

Misa proslave jubileja

Marija Krućifksa bila je riječki anđeo 14-15

Medicinski kutak

Svakodnevno hodanje za zdravlje 16

Popis stanovništva 2021.

Hrvatska ima manje od 4 milijuna stanovnika 17

Duhovni kolaž 18

Crtice iz Gorskog kotara

Partizanska škola u Lazici 19

Gospičko-senjska biskupija 20-21

Riječka nadbiskupija 22-26

Susret hrvatske katoličke mladeži

Čizme na noge, kabanice na sebe i – gore srca! 27

Predstavljanje knjige

„Sjećanja mons. Giuseppea Vosille“ „Drug velečasni“ 28

VJERSKA SLOBODA KAO TABU TEMA

Piše: dr. sc. Saša Horvat

Treba li reagirati ako se netko u opuštenom društvu našali na račun vjere? Što učiniti ako se netko odveć često šali na račun vjere na radnom mjestu? Što ako djeca ismijavaju drugo dijete jer ide na vjeronauk? Kako postupiti ukoliko poslodavac traži nešto što se protivi religioznim vjerovanjima i savjesti? Treba li javno svjedočiti svoju vjeru (ulica, škola, sveučilište, posao, mediji, internet...)? Trebaju li političari u javnom nastupu samo-cenzurirati vlastita vjerska stajališta? Što ako tko ne zapošljavanja mlade vjernice zbog budućih obiteljskih obveza? Što ako tko prijeti, gura, udara druge jer mu smeta njihova vjera? Što ukoliko u vlastitom društvu druge religiozne skupine trpe zbog svoje vjere, a moja uživa određenu sigurnost?

Sve su to momenti koji nam ukazuju na dvije stvari. Prvo, krhkost temeljnog ljudskog prava – prava na slobodu vjere. Drugo, društvena složenost utječe na spektar mogućih oblika netolerancije, diskriminacije i nasilja na osnovi vjere.

Pravo na slobodu vjeroispovijedi prepoznato je i zaštićeno kao temeljno ljudsko pravo u međunarodnom pravu, kao i u hrvatskom Ustavu. No bez obzira na pravnu sigurnost svake godine čitamo izvješća kako se nasilje protiv vjernika povećava. To nije samo fenomen zemalja koje su tamo negdje daleko od nas. Fenomen je to koji se snažno širi i europskim tлом. Sudjelujući zadnjih nekoliko godina u nizu znanstvenih projekata i aktivnosti na tu temu (posebno u projektu „Laboratorij vjerske slobode“, <https://laboratoriumwolnosc.pl>), uočava se trend povećanja neprijateljskog raspoloženja prema vjernicima u Europi, a posebno prema kršćanima. Postoji čitav spektar načina kako se negativan stav prema vjernicima ispoljava - od nesvjesnih mikro-agresija i nečujnih pritisaka kulturnih ideologija, pa sve do planiranih fizičkih napada. Nevladine udruge prate, bilježe i kreiraju izvještaje o slučajevima na području Europe, ali i svijeta. Zahvaljujući tim izvješćima donekle prepoznajemo trendove koji se razvijaju.

No kakva je situacija s Hrvatskom? Čini se kako je sve u gotovo najboljem redu. Zašto? Ne svjedočimo brojnim i redovitim vijestima u medijima na ovu temu. Sporadično se pojave vijesti o neslaganju po pitanju vjerskih simbola u javnim ustanovama, rijetki su slučajevi problematike priziva savjesti (iako izazivaju veliku pozornost), možda koja fitness vježba oko crkvenog oltara kontra mjera tijekom pandemije, te gotovo bez zapisa težih oblika zločina na osnovi vjere. S tih nekoliko tema, a koje se rijetko pojavljuju, čini se da je iscrpljena problematika ugroze vjerske slobode u Hrvatskoj.

Činilo se da je takva situacija i u Poljskoj, državi koja nam je slična po postotku vjernika u društvu. Sve dok se nisu posvetili tom pitanju - uložili u istraživanja, upoznali kompleksnu narav fenomena te se potom šokirali otkrićem kako su nasrtali na vjersku slobodu u jasnom uzlaznom trendu. Od redovitih provokacija na radnom mjestu i društvu, ismijavanja u medijskom i umjetničkom prostoru, nasilnih prekida liturgije, do ciljanih nasrtaja na vjerske objekte te laike i župnike. Društvene mreže prepoznate su kao plodno tlo generiranja neprijateljskog raspoloženja, ali i djelovanja prema vjernicima. Poljaci sada ulažu znatan trud u poticanje rasprava o temi vjerske slobode, pokušavajući educirati šire slojeve ljudi što ona znači i podrazumijeva, ali ujedno i preispitujući zakone koji štite to isto temeljno ljudsko pravo.

Imajući to na umu, možemo slobodno reći kako u Hrvatskoj imamo slijepu pjegu u pitanju slobode vjeroispovijedi. Istraživanja koja bi zahvatila veći broj ispitanika ne postoje. Brojke zločina iz mržnje na osnovi vjeroispovijedi ne otkrivaju puno. Međutim, iz razgovora s ljudima očito je kako postoji netrpeljivost (pitajte bilo koju osobu koja na neki način svjedoči svoju vjeru u javnom prostoru, na radnom mjestu...).

Država će sa svoje strane zadovoljiti potrebe zakona i međunarodnog prava. Vjerskim ustanovama čini se da to pitanje i nije od velike važnosti, te ne uznemiruju javni prostor s tom problematikom. Postoje laičke inicijative, koje nastupaju u američkom stilu, ali redovito u sličnim slučajevima koji ni približno ne iscrpljuju mogući spektar ugroze vjerske slobode. I tako dolazimo do zaključka - vjerska sloboda u državi s pretežno vjerničkim pukom je – tabu tema.

Možemo slobodno reći kako u Hrvatskoj imamo slijepu pjegu u pitanju slobode vjeroispovijedi. Istraživanja koja bi zahvatila veći broj ispitanika ne postoje. Međutim, iz razgovora s ljudima očito je kako postoji netrpeljivost (pitajte bilo koju osobu koja na neki način svjedoči svoju vjeru u javnom prostoru, na radnom mjestu...).

ZVONA

MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; Uređuje: Helena Anušić; Tehnički urednik: Danijel Delonga; Grafička priprema: Alen Čar - Slim; Tisak: TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo; Uprava: Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; tel: 385 51 581 200; Uredništvo: tel: 385 51 651 006, fax: 581 221; e-adresa: zvona@ri-nadbiskupija.com; Žiro-račun: Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR2424020061500117497; Broj računa za uplate iz inozemstva: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK, IBAN: HR2424020061500117497; Godišnja pretplata: 100 kn; Naslovnica: Riječki nadbiskupi

- Činom papinog prihvaćanja odreknuća riječkog nadbiskupa Ivana Devčića, mons. dr. Ivan Devčić postaje nadbiskup u miru, a dosadašnji koadjutor mons. mr. Mate Uzinić postaje riječki nadbiskup i metropolit.
- U svim euharistijskim slavljinama u misnom kanonu uz ime pape Franje izgovara se i ime nadbiskupa Mate.
- Mons. Mate Uzinić postaje metropolit riječke crkvene pokrajine koja obuhvaća tri sufraganske biskupije (Porečka i Pulska, Krčka i Gospičko-senjska biskupija).

Mate Uzinić novi je riječki nadbiskup i metropolit

Mons. Mate Uzinić 11. listopada postao je novi riječki nadbiskup i metropolit, nakon što je prihvaćen zahtjev nadbiskupa Ivana Devčića za odlazak u mirovinu.

Na spomendan sv. Ivana XXIII, Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je točno u podne da je papa Franjo prihvatio odreknuće od službe riječkog nadbiskupa metropolita mons. Ivana Devčića, čime je, kako je ranije određeno, upravljanje Riječkom nadbiskupijom u potpunosti preuzeo mons. Mate Uzinić, dosadašnji nadbiskup koadjutor. Priopćenje je u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci, nakon molitve Anđeoskog pozdravljenja koju je predvodio mons. Devčić, pročitao generalni vikar Riječke nadbiskupije preč. Mario Tomljanović: "Apostolska nuncijatura u Hrvatskoj ima čast obavijestiti da je Sveti Otac prihvatio odreknuće nadbiskupa mons. Ivana Devčića od pastoralnoga upravljanja Riječkom nadbiskupijom. Naslijedit će ga mons. Mate Uzinić, dosadašnji nadbiskup koadjutor iste nadbiskupije." Nadbiskup Devčić ranije je ove godine, prema uobičajenom protokolu, obavijestio Apostolsku nuncijaturu da će 1. siječnja 2023. godine navršiti 75 godina života, čime ulazi u uobičajenu kanonsku dob za umirovljenje.

Mons. Uzinić istaknuo je kako službu nadbiskupa i metropolite preuzima na spomendan sv. Ivana XXIII., 'Dobrog pape' koji je započeo suvremenu preobrazbu Katoličke Crkve te na dan 60. obljetnice početka Drugog vatikanskog sabora, koji je Katoličku Crkvu otvorio dijalogu sa suvremenim svijetom. „U ovom pronalazim snažan poticaj da svoje poslanje riječkog nadbiskupa i metropolita nastavim vršiti u koncilskom duhu. Duhu sinodalnosti i zajedništva sa svima, a osobito s vama koji se skupa sa mnom svojim posebnim darovima ugrađujete u mozaik riječke Crkve i sudjelujete u njezinom poslanju. Želim to činiti sa sviješću da sam samo jedan od vas, uzet od ljudi za ljude.“

U nastavku je preč. Tomljanović izrazio riječi sjećanja i zahvale riječkom nadbiskupu u miru mons. Ivanu Devčiću kojega je, kako je kazao, krasila samozatajnost, intelektualnost i vjera.

Govoreći o događajima koji su obilježili službu mons. Devčića, ali i grad Rijeku i Riječku nadbiskupiju, istaknuo je pohod sv. Ivana Pavla II. 2003. godine te ustanove koje je osnovao. "Slušali ste glas naroda i otvorili Katoličku osnovnu školu. Potrebu bolesnih i umirućih niste zaboravili kada ste otvorili prvi hospicij u Republici Hrvatskoj 'Marija Krucifiksa Kozulić'. Posvetili ste i u Vaše vrijeme izgradnji više župnih crkava i župnih kuća, Ordinarijat Riječke

nadbiskupije ste proširili i izgradili za nove pastoralne potrebe. Inzistirali ste – kako prema svećeničkim kandidatima, tako i prema svećenicima – neumornu filozofsko teološku i duhovnu formaciju. Učinili ste puno toga da osjetite mirne umirovljeničke dane. Želimo Vam da od srca budete nositelj mirnoće i blagoslova.", kazao je generalni vikar Riječke nadbiskupije nakon čega su uz dugotrajan pljesak na nogama mnogobrojni suradnici kao i novinari odali priznanje mons. Devčiću i zaželjeli mu blagoslovljene dane mirovine.

Nadbiskup Devčić zahvalio je svima s kojima je u ovih 22 godine, od njegova nadbiskupskog ređenja 16. prosinca 2000., surađivao. „Kada bih navodio sva imena ustanova i osoba u kojima sam tijekom svoje biskupske službe nalazio vjerne i odane suradnike, bila bi to poduža lista. Zato svima od srca zahvaljujem. Neka im Gospodin stostruko uzvрати za svako dobro koje su učinili riječkoj Crkvi i meni osobno u ova dva desetljeća. Svome nasljedniku, mons. Mati Uziniću, zaželio je puno Božjeg blagoslova i mudrosti u vršenju službe riječkoga nadbiskupa metropolite.

Generalni vikar čestitao je novom nadbiskupu koji je kao koadjutor, od 4. studenoga 2020. godine, u dvije godine službe već dao svoj osobni pečat Riječkoj nadbiskupiji. „Hvala za upornost kojom želite našu Riječku Crkvu i naš prezbiterij izvući iz slabosti, koje nas sprječavaju da dosljedno svjedočimo evanđelje. Neka Vam dobri Gospodin udijeli: zdravlje tijela i duha, svetost, utjehu u kušnjama, ustrajnost u obavljanju pastirske brige, radost biti shvaćen i prihvaćen od prezbiterija i od Crkve spremne riskirati za evanđelje.“

Nadbiskup Uzinić u svom je prvom obraćanju javnosti u novoj službi zahvalio svom prethodniku, nadbiskupu Devčiću za dobre temelje na kojima će nastaviti graditi mjesnu Crkvu. „Na tim temeljima je mnogo lakše nadograđivati, iako to ne znači da nije bilo i da neće biti izazovnih situacija. Preporučujem se i nadalje vašoj pomoći i osobito vašoj molitvi i želim vam blagoslovljenu zasluženu mirovinu.“ Na zajedništvo i suradnju pozvao je sve svećenike, redovnike i redovnice te cijeli Božji narod. Budući da njegova nova služba uključuje i službu metropolita, zahvalio je i biskupima sufraganima za dosadašnju pomoć te se preporučio za buduću suradnju. Svoju je službu stavio u ruke Majci Božjoj Trsatskoj. „U molitvi sam ju osobito zamolio da mi pomogne od ove naše riječke Crkve učiniti Nazaretsku kuću, kuću u kojoj vlada ono ozračje koje je vladalo u nazaretskom domu.“

Poruka riječkih nadbiskupa za početak nove pastoralne godine: „*Hodimo u duhu poziva kojim smo pozvani*“ (usp. Ef 4, 1)

U vjeri i zajedništvu prema cjelovitoj ljudskosti i istinskom kršćanstvu

U ovoj pastoralnoj godini naša nadbiskupija, zajedno sa svom Crkvom, nastavlja sinodski hod započet prije godinu dana.

Pozivamo vas da se uključite u procese, događanja, susrete i slavlja koji će tijekom godine biti organizirani diljem naše nadbiskupije i koji će nam omogućiti prepoznati sebe i svoj udio u odgovornosti koju nam sinodski poticaji otkrivaju.

Pritom ćemo se posebno posvetiti ulozi i mjestu vjernika laika u Crkvi kao osobito aktualnoj zadaći, napose pitanju formacije i ostvarivanja službi lektora, akolita i katehete.

U svemu tome svjetlo i vodič bit će nam sinodsko teološko razlučivanje dokumenata pape Franje.

Drage sestre i braćo, kao i prethodnih godina, tako i ove, obraćamo vam se da bismo vas upoznali s programom pastoralne godine koja je pred nama i pozvali da se u njega aktivno uključite. Želja nam je da ova poruka dopre do svakoga od vas, da se svatko osjeti osobno pozvanim angažirati se, već prema vlastitim mogućnostima, u događajima koji će se tijekom ove pastoralne godine odvijati kako u vašim župama tako i na razini naše nadbiskupije.

U ovoj pastoralnoj godini naša nadbiskupija, zajedno sa svom Crkvom, nastavlja sinodski hod započet prije godinu dana. Savjetovanja koja su održana u nadbiskupiji polučila su Sintezu sinodskih savjetovanja, koju ćemo učiniti dostupnom vjerničkoj i društvenoj javnosti i koja će, u godini koja započinje, biti polazište za promišljanje i razlučivanje o trenutnom stanju i budućnosti naše mjesne Crkve. Spomenuta sinteza pokazala je da nam je sinodski hod omogućio bolje uvidjeti stanje naše crkvenosti, prepoznati zapreke življenju našega zajedništva, ali i, što je daleko važnije, bolje učiti mogućnosti i načine snažnijeg ostvarivanja našega kršćanskog poziva. Sinodska savjetovanja omogućila su nam da se osjetimo aktivnim članovima naše mjesne Crkve i da preispitamo i obnovimo osjećaj pripadnosti našim župama i našoj nadbiskupiji. Sve su to dragocjeni prvi plodovi sinodskoga hoda kojim ćemo i u ovoj godini kročiti kako bismo nastavili rasti u zajedništvu, sudjelovanju i poslanju. Stoga vas pozivamo da se, posebno ako još niste, uključite u procese, događanja, susrete i slavlja koji će tijekom godine biti organizirani diljem naše nadbiskupije i koji će nam omogućiti prepoznati sebe i svoj udio u odgovornosti koju nam ovi sinodski poticaji otkrivaju. Pritom ćemo se posebno posvetiti ulozi i mjestu vjernika laika u Crkvi kao osobito aktualnoj zadaći, napose pitanju formacije i ostvarivanja službi lektora, akolita i katehete. U svemu tome svjetlo i vodič bit će nam sinodsko teološko razlučivanje dokumenata pape Franje.

Nastavak sinodskog hoda priprema je za Sinodu biskupa koja će se 2023. godine održati u Rimu, no također i za 2025. godinu, koja je jubilejska za opću Crkvu, a kada ćemo mi slaviti stotu obljetnicu uspostave biskupije u Rijeci. K tomu, u idućoj ćemo 2023. godini u gradu Rijeci obilježiti nastanak više većih župnih zajednica koje su se prije stotinu godina, prepoznajući pastoralne potrebe vjernika našega grada tog vremena, odijelile od prve riječke župe Uznesenja Marijina. Pozivamo vas da spomenutim događajima ne pridemo kao pukoj komemoraciji, prošlosti, već da u njima nađemo poticaj za zauzeto življenje vjere u sadašnjosti i budućnosti te za osuvremenjivanje cjelokupna pastorala u našoj nadbiskupiji.

Drage sestre i braćo, dopustimo sebi i drugima da nam pastoralna godina koja započinje bude nova blagoslovljena pustolovina u vjeri i zajedništvu koja će nam pomoći rasti i sazrijevati i u cjelovitoj ljudskosti i u istinskom kršćanstvu. Uključivanjem u događanja nove pastoralne godine zasigurno ćemo i sami moći doživjeti nešto od blagoslova promjene koju Bog trajno želi izvoditi u nama kao pojedincima, ali i u nama kao mjesnoj Crkvi.

U Rijeci, o blagdanu suzaštitnice riječke katedrale BDM Žalosne, 15. rujna 2022.

Mate Uzinić,
nadbiskup koadjutor

Ivan Devčić,
nadbiskup i metropolit

Teološko-
pastoralni
seminar Riječke
metropolije

Oblici i izazovi sinodalne Crkve

Deset je predavača u 10 izlaganja govorilo o značenju pojma sinodalnosti, njegovoj teološkoj i eklezijalnoj utemeljenosti, iskustvima na dosadašnjem Sinodalnom hodu i preprekama na tom putu, a svoje su mišljenje dali i teolozi pravoslavne i protestantske vjere.

Sinodalnost Crkve bila je tema Teološko-pastoralnog seminara Riječke metropolije koji je održan 28. rujna u dvorani Katoličke osnovne škole „Josip Pavličić“ u Rijeci u organizaciji Metropolitanskog pastoralnog instituta. „Želja nam je da sinodalnost ne ostane samo teorija, nego postane način života i opođenja“, rekao je u uvodnim riječima riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić podsjećajući na Sinodalni hod Katoličke Crkve koji je potaknuo papa Franjo. „Želimo to činiti po uzoru na Isusa koji je svoje učenike podučavao zajedništvu, sudjelovanju i poslanju. To je i naš, nimalo lagan, ali prijeko potreban zadatak. Neka i ovaj seminar bude jedan korak naprijed na tom putu“, rekao je nadbiskup otvarajući susret.

Deset je predavača u 10 izlaganja govorilo o značenju pojma sinodalnosti, njegovoj teološkoj i eklezijalnoj utemeljenosti, iskustvima na dosadašnjem Sinodalnom hodu i preprekama na tom putu, a svoje su mišljenje dali i teolozi pravoslavne i protestantske vjere. Uz svećenike, teologe i vjeroučitelje na seminaru su sudjelovali i riječki nadbiskup i metropolit Ivan Devčić te krčki biskup Ivica Petanjak.

Generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović podsjetio je na razloge za odabir teme i njezinu važnost za život Crkve. „Sinodalnost je gradivni – izgrađujući, ne opcionalni, element Crkve. Ona izražava sve odnose unutar naroda Božjeg. Svi kršćeni u zajedništvu Crkve pozvani su na sudjelovanje, biti čimbenici, a ne promatrači crkvenog poslanja, protagonisti u svojoj vlastitoj ulozi.“

Dr. Branko Murić održao je prvo predavanje u kojem je govorio o ekleziološkim temeljima sinodalnosti u Drugom vatikanskom koncilu. Istaknuo je kako sinodalnost ima svoj temelj u Koncilu ako ga promatramo kao događaj iako u koncilskim dokumentima nema izričitog spomena o tome. „Za papu Franju Koncil je događaj na koji Crkva treba biti stalno upućena. Dijalog sa svijetom na koji su uputili koncilski dokumenti i danas je nužan iako se taj svijet promijenio.“ Dr. Murić je objasnio da je na tom tragu za papu Franju i za sinodalnost Crkve ključna promjena mentaliteta. „To je reforma koju papa Franjo zagovara“, rekao je.

Mr. vlč. Mario Gerić, vikar za pastoral i relator za Sinodalni hod Riječke nadbiskupije govorio je o načinima ostvarivanja sinodalnosti Crkve. Objasnio je kako je poziv na sinodalnost, poziv na suodgovornost svih članova Crkve. „Sinoda bi trebala postati životni stil, način života vjernika.“ Župna pastoralna vijeća istaknuo je kao primjer mjesta na kojima se u ovom trenutku najizvršnije može ostvariti zajedništvo i sinodalnost. Dr. vlč. Nikola Vranješ u svom je izlaganju analizirao odnos klerika i laika, koji je ključan za ostvarivanje sinodalnosti Crkve te ukazao na zapreke koje u tom odnosu mogu ometati ostvarivanje zajedništva. Jedna od njih je klerikalizam, stav da su klerici, svećenici, u povlaštenu položaju u odnosu na druge vjernike, čak i u odnosu na društvo. „Takav stav daleko je od zajedništva Crkve“, rekao je Vranješ. Druga opasnost u tom odnosu klerikalizacija je laika, kada se sami laici žele poistovjetiti s klerom umjesto da se posvete svom vjerničkom posla-

nju u obitelji i društvu. Treća je prepreka zajedništvu laicističko nametanje koje umanjuje ulogu svećenika, Crkvu svodi na razinu parlamenta, a svećeničku službu promatra samo u kontekstu predvođenja liturgije. „Ovo razmišljanje u nekim je zemljama već doseglo dramatične razmjere“, rekao je Vranješ.

O iskustvima iz višegodišnje prakse Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, koja je prethodila Sinodalnom hodu Katoličke Crkve, govorio je dr. vlč. Denis Barić. Istaknuo je kako sinoda kao proces koji je započeo papa Franjo zapravo nije nešto potpuno novo, on je prisutan od prve Crkve, a danas je poznat kao praksa provođenja sinode za pojedine mjesne Crkve, kao i održavanje redovitih Biskupskih sinoda u Rimu. Sinoda je zajednički hod svih članova Crkve u cilju da pomognu biskupu, u ovom slučaju papi, u

Sinodalnost treba prožimati i strukturirati cjelokupni život Crkve: odnosemeđubračom i sestrama, organizaciju crkvenog djelovanja, načine odlučivanja u bitnim stvarnostima svakodnevice života i poslanja Crkve. Ako Crkvi nedostaje ovaj element sinodalnosti, ona gubi jednu od osnovnih postavki svojeg života i poslanja: zajednice osoba koji su u Isusu Kristu, po Duhu Svetom od Oca pozvani i poslani, rekao je dr. Tomljanović.

vođenju povjerene mu zajednice vjernika. Sinodalni proces znak je približavanja Crkve narodu. Tako je bilo i u Zagrebačkoj nadbiskupiji u višegodišnjem programu susretanja i promišljanja vjernika. Druga sinoda Zagrebačke nadbiskupije bila je ujedno odlična priprema za Sinodalni hod Katoličke Crkve.

Ovogodišnjem Sinodalnom hodu na biskupijskog razini u Riječkoj nadbiskupiji te Porečkoj i Pulskoj, Gospičko-senjskoj i Krčkoj biskupiji govorili su Dario Perković, mr. vlč. Ilija Jakovljević, Dražena Rubčić i Franje Puškarić te vlč. Josip Karabaić. Sudionici su iznijeli pozitivna iskustva vjernika koji su sudjelovali u sinodalnim savjetovanjima i aktivnostima, no opća je ocjena da se očekivao veći odaziv svećenika i vjernika.

Nebojša Stevanović govorio je o iskustvu sinodalnosti Pravoslavne Crkve, a dr. Enoch Šeba protestantskih Crkava. Pojam sinodalnosti zajednički je svim kršćanskim Crkvama, no različiti su načini provođenja i življenja u praksi.

U zaključcima seminara dr. Nikola Vranješ istaknuo je kako je sinodalnost proces za koji je potrebno vrijeme i svaki susret na tu temu dragocjeno je iskustvo u tom procesu.

Danijel Delonga

Nedavno je Riječka nadbiskupija predstavila Biskupijsku sintezu sinodalnih savjetovanja kojom je obuhvatila učinjeno na razini mjesne Crkve od listopada prošle godine, kada je započeo Sinodalni hod Katoličke Crkve, do svibnja ove godine kada su zaključeni susreti sinodalnih savjetovanja. Proteklo razdoblje polučilo je određene zaključke o kojima razgovaramo s pastoralnim suradnikom Ureda za pastoral Riječke nadbiskupije izv. prof. dr. sc. Nikolom Vranješom.

Sinodalnost je drugo ime za zajedništvo

Razgovor vodila: Helena Anušić

Sinodalni hod koji smo ostvarili u protekloj pastoralnoj godini bio je dobar, polučio je puno dobrih rezultata, a s novom pastoralnom godinom to se pokušava na drukčiji način nastaviti jer smatramo da je to jako vrijedna tema o kojoj trebamo uvijek govoriti.

○ **Stječe se dojam kako su, ne samo vjernici laici, nego i pojedini župnici indiferentni prema sinodalnom hodu. Što prepoznajete kao uzroke?**

Možemo reći da je riječ sinoda nepoznata široj crkvenoj javnosti. Objektivno gledano, do prošle pastoralne godine na tako širokoj razini o njoj nismo govorili. S druge strane, jedna pastoralna godina je premalo da bismo postigli značajnije angažiranje oko sinodalnog hoda. Sinodalni hod koji smo ostvarili u protekloj pastoralnoj godini bio je dobar, polučio je puno dobrih rezultata, a s novom pastoralnom godinom to se pokušava na drukčiji način nastaviti jer smatramo da je to jako vrijedna tema o kojoj trebamo uvijek govoriti. Što se tiče indiferentnosti vjernika prema pitanju i temi sinodalnog hoda, smatram da odgovor na to pitanje nije jednoznačan. On u sebi sadrži puno elemenata i za neke teme koje su široj vjerničkoj javnosti djelomično nove teško je ljude zainteresirati.

Živimo u vremenu u kojemu je za vjerske teme ljude uopće teško zainteresirati. Teže mi je razumjeti zbog čega neki kolege svećenici i pastoralni djelatnici nemaju dovoljnu razinu osjetljivosti za to pitanje. Mogli bismo uzroke tražiti u pastoralnoj preopterećenosti dijela svećenika, kao i određenoga konformizma u smislu

da je lakše nastaviti djelovati i raditi u uobičajenim aktivnostima, te da se navodno ne treba angažirati oko nečeg novoga.

○ **U protekloj godini održano je mnogo sinodalnih savjetovanja na svim razinama, kako nadbiskupijskim tako i unutar župnih i vjerskih zajednica. Što biste izdvojili kao posebnosti i zaključke do kojih ste došli i koji su otkrili realniju sliku Crkve?**

Ima, usudim se reći, više elemenata koje bi naša riječka Crkva trebala prepoznati. Sinodalni hod koji je održan u protekloj pastoralnoj godini, uz doprinos koji će dati Sinodi na razini sveopće Crkve, trebamo shvatiti kao 'naš' sinodalni hod. Zato smo nastojali izraditi s jedne strane opširnu, a s druge strane konciznu sintezu sinodalnih savjetovanja u Riječkoj nadbiskupiji, koja je nedavno predstavljena javnosti. Nju smo uključili u ovogodišnji pastoralni plan i program, a ta sinteza pokazuje koji su bitni elementi isplivali iz sinodalnih savjetovanja.

Usudio bih se krenuti od onoga što su mnogi vjernici, bilo na temelju osobnih razgovora u zajedničkim savjetovanjima ili putem pisanog upitnika, izrazili, a to je tvrdnja da je ovo možda prvi put da se njih u Crkvi nešto pita. To trebamo zamijetiti, uvažiti i prepo-

○ Što predlažete kao put prema pozitivnoj promjeni Crkve? Je li to teološko opismenjavanje ili veća otvorenost getoiziranih skupina ili pak promjena razmišljanja u smislu širenja vidika?

Mislim da je sve zajedno u pitanju. Dobro ste istaknuli dva elementa, a dobar je i izraz teološko opismenjavanje jer smatram da u velikom dijelu vjerničke populacije vlada teološki 'analfabetizam,' odnosno gotovo potpuna teološka nepismenost. Naglasak je na određenim segmentima pučke pobožnosti, na određenim tzv. elementima redovitog vjerničkog života kojima se pristupa iz oportunističkih ili individualističkih motiva. Ali to što se često prvo traži, nije ono što Crkva u punom smislu predlaže svojim vjernicima, osobito ne po pitanju njihove formacije. Crkva ih poziva na što cjelovitiju formaciju za što zreliji vjerski život.

Problematici su često i određeni stilovi duhovnosti za koje možemo reći da su doista getoizirajući, da propagiraju svojevrsnu pastoralnu zatvorenost, pastoralnu anonimnost, ali i elitizam koji je jako prisutan u pojedinim zajednicama. Sve to omogućuje procvat nekih fanatičnih i fundamentalističkih izražaja.

znati. Uz to, sinteza je pokazala cijeli niz pitanja i tema, od načina odnosa Crkve prema društvu, svjetovnim medijima, pitanja homilija, slavlja sakramenta i drugih tema važnih za život zajednica. Ono što bih kao teolog istaknuo, a mislim da kao riječka Crkva moramo zamijetiti, je dramatično stanje po pitanju teološkog obrazovanja vjernika laika. Kao detalj, izdvojiti ću reakcije na pisani upitnik koje su u tom segmentu, u nekim elementima, bile poražavajuće. Potreba za nekim novim modelima teološkog obrazovanja više je nego nužna.

○ Riječka nadbiskupija nastavlja svojevrsni sinodalni hod koji je najavljen i u poruci naših nadbiskupa na početku nove pastoralne godine. Što će to u praksi značiti?

Želimo nastaviti sinodalna savjetovanja na druge, manje formalne načine, zato što su ona iznjedrila cijeli niz dodatnih tema. Nekima se želimo posebno posvetiti, primarno formaciji vjernika laika za službe katehete, lektora i akolita, a na što nas i papa Franjo potiče. S druge strane smatramo (a to su i naši nadbiskupi istaknuli u svojoj poruci kao i u drugim interventima) da sinodalni hod i sinodalni način djelovanja itekako mogu pomoći u petogodišnjoj pripravi za proslavu 100. obljetnice osnutka biskupije u Rijeci 2025. godine. Oni, k tomu, mogu pomoći i u obilježavanju početaka samostalnog pastoralnog hoda nekoliko većih župnih zajednica koje su se prije stotinu godina u Rijeci odvojile od matične i jedine župe Uznesenja BDM., tj. u prepoznavanju značenja toga događaja za pastoral grada danas. To bismo željeli posebno naglasiti, ali ne na način da to bude nekakvo 'poluprazno' obilježavanje obljetnica, nego da nam one budu poticaj da vidimo gdje se kao Crkva nalazimo i što bismo trebali činiti u ovome vremenu potaknuti tim događajima. Sinodalnost je model koji nam omogućuje da to učinimo.

○ Sinodalnost podrazumijeva međusobno slušanje. No, kako ste nedavno upozorili, u Crkvi, pa i našoj mjesnoj, pojavile su se svojevrsne fanatične i fundamentalističke struje, a ono što zabrinjava jesu i pojedine skupine mladih koji na takav način razmišljaju?

Upravo tako. Vjerski fanatizam i fundamentalizam složene su pojave i nisu karakteristike jedne zajednice i jedne religije. Osobno smatram da bi se Crkva u Hrvatskoj tek trebala s ovom opasnošću ozbiljnije suočiti. Ona je prisutna na različite načine i povezana je s cijelim drugim nizom tzv. 'izama', poput nacionalizma, kao i pojava poput ksenofobije i raznih drugih oblika zatvorenosti prema svemu što je drugačije i različito od nas. Sinodalni hod, ali i neke druge stvarnosti, pokazale su da fanatizam postoji i da je sve prisutniji u medijima, u istupima, a osobito se u posljednje vrijeme u tom smislu pokazuju kao 'otrovni' mnogi komentari na društvenim mrežama i to do te mjere da, čitajući ih, ostanem posramljen jer pripadam velikoj zajednici u kojoj su osobe koje ih pišu. A ti komentari samo su jedan od izričaja i fanatizma i nekih drugih problema.

Što se tiče fanatizma među mladima u Rijeci, on je prisutan. Ne možemo reći da je dramatična pojava, no dijelom je prisutan u načinima djelovanja, komentarima, u onome što se od Crkve oč-

kuje, u pojedinim istupima i poticajima po nekim manjim zajednicama i župama, u okupljanjima i u medijskom prostoru. Zato bih pozvao u prvome redu kler, odnosno neke predstavnike klera da se pozabave tim pitanjima i budu osjetljiviji s obzirom na štetnost ove opasnosti. Međutim, nije samo kler u pitanju jer problemi tog tipa počinju od samog vjernika pojedinca. Svatko se mora zapitati do koje mjere je na putu zdrave i zrele vjere. Nitko nije u potpunosti imun na utjecaje koji vjeru narušavaju, ali se neki vjernici u ovome pogledu očito moraju više propitati.

○ Ono što je važno razlučiti je činjenica da sinodalni hod nije 'demokracija', nego nova evangelizacija u kojoj se dopušta djelovanje Duha Svetoga.

Mislim da se u jednom dijelu Crkve, odnosno u nekim mjesnim crkvama zapadne Europe, koje su u kulturalnom i povijesnom kontekstu drugačijem od našeg, dogodio svojevrsni pomak prema tzv. demokratističkim modelima svjetovnoga društva s ciljem njihova usvajanja na unutarcrkvenom području. Sinodalnost u tom smislu nije demokratska jer nema potrebe za tim. Crkva nije parlamentarna demokracija. Ona se temelji na teološkim stvarnostima koje u Bogu imaju svoj temelj. Zato nema potrebe drugih utemeljenja, a

NA PUTU ZDRAVE I ZRELE VJERE

Svatko se mora zapitati do koje mjere je na putu zdrave i zrele vjere. Nitko nije u potpunosti imun na utjecaje koji vjeru narušavaju, ali se neki vjernici u ovome pogledu očito moraju više propitati.

s time niti demokraciji u svjetovnom smislu. Točno je da kao Crkva možemo nešto naučiti iz demokratskih standarda društva, no to ne znači da nam treba takvo utemeljenje ili struktura. Crkva podrazumijeva drukčiju strukturu. Zato sinodalnost koja se tiče i struktura, ali primarno nije struktura već stil ponašanja i djelovanja, nije moguće poistovjetiti s demokracijom.

Sinodalnost označava teološku stvarnost u kojoj se primarno trebamo zapitati što Bog od nas očekuje u ovom vremenu, tj. na što nas Duh Sveti potiče? Sinodalnost znači primarno dopustiti Duhu Svetom da iznova progovori vjernicima, da prepoznamo njegove poticaje i zato je važno čuti mišljenje vjernika. Papa Ivan Pavao II. je, na tragu starih crkvenih otaca, znao je puno puta isticati da Duh Sveti govori na usta svih vjernika. To znači da je važno čuti mišljenja s kojima se možda i ne slažemo, jer ne moramo se u svemu slagati. Papa Pavao VI. na tragu II. vatikanskog koncila isticao je da u bitnim stvarima treba postojati jedinstvo, u spornima razlučivanje, ali na kraju u svemu zajedništvo u kršćanskoj ljubavi. Sinodalnost nas želi poučiti tomu. Sinodalnost je drugo ime za zajedništvo, a s time i za želju da uvidimo naše mjesto u Crkvi. Ona nas potiče na zajedničku odgovornost i protupitanje: na čemu trebamo više raditi u ovome vremenu i što svatko od nas može učiniti kako bi dao bolji doprinos poslanju Crkve danas.

„Pun pijat“ za Prihvatilište

Veselo i ukusno bilo je 10. rujna na riječkom Korzu u humanitarnoj akciji „Pun pijat“, održanoj povodom 15 godina rada Prihvatilišta za beskućnike „Ruže sv. Franje“.

Poznati riječki kuhari i „ljudi od kuhače“, Doris Vlah, Kristian Kozmić, Damjan Miletić, Nenad Posavec, Arno Rusich, Dalibor Horvat, Luka Dančulović te Udruga „Palentar“, na Korzu su kuhali i pripravili 600 obroka za građane. Obrok se mogao dobiti za bon od 30 kuna, a sva prikupljena sredstva ostala su Prihvatilištu. Beskućnici i siromašni građani obrok su dobili dakako besplatno. Na meniju je bio brudet, juneći gulaš, kobasice s tikvicama i fišburger, kao prilog nezaobilazna palenta, a bilo je i kolača. Dobru atmosferu dodatno je potaknula pjesma i svirka uživo.

Akciju su donacijama podržali i mnogobrojni riječki obrtnici, poduzetnici i poduzeća koji su dostavom potrebnih namirnica omogućili realizaciju ove humanitarne akcije. Građani su tako uz ukusan obrok mogli i pružiti pomoć radu Prihvatilišta te se aktivno uključiti u borbu protiv siromaštva i beskućništva.

“Svi su ljudi moj bližnji i moramo pomoći onome u potrebi“, rekla je u ime osnivača Prihvatilišta, Franjevačkog svjetovnog reda – Mjesno bratstvo Trsat, Nela Puljić. Istaknula je zadovoljstvo odazivom kuhara i donatora te građanima koji su priložili svoje donacije Prihvatilištu. Potrebe zbrinjavanja beskućnika sve su veće, a riječko Prihvatilište koje vodi Franjevački svjetovni red sa svojih 14 kreveta popunjeno je gotovo tijekom cijele godine.

Franjevački svjetovni red prepoznat je po svojem karitativnom i humanitarnom djelovanju u različitim projektima koje osmišljava i vodi te tako aktivno vodi brigu o marginaliziranim članovima društva, poput beskućnika, siromašnih obitelji, starim i nemoćnim osobama te mladim, socijalno ugroženim osobama kojima pokušava pomoći u prevladavanju nepovoljnih životnih okolnosti. Tako su započeli i provode se uspješni projekti koji se bave beskućnicima, uz Prihvatilište tu je i izdavanje prvog hrvatskog časopisa o beskućništvu i srodnim društvenim temama „Ulične svjetiljke“ kao i projekt Socijalne samoposluge „Kruh sv. Elizabete“.

D. D.

Prihvatilište za beskućnike „Ruže sv. Franje“ osnovano je prije 15 godina kao prva takva ustanova u Gradu Rijeci i Primorsko goranskoj županiji. Tijekom ovih 15 godina u Prihvatilištu je boravilo gotovo 700 korisnika od čega je njih gotovo 70 % uspješno resocijalizirano. Prihvatilište pruža besplatni prihvata i skrb potrebitih bez obzira na dob, spol, rasu i vjeroispovijest. Prihvatilište pruža smještaj za 14 osoba – 12 muških i 2 ženske osobe. Glavni cilj Prihvatilišta je priprema i osposobljavanje korisnika za ponovnu integraciju u društvo te praćenje korisnika nakon toga.

Poznati riječki kuhari i „ljudi od kuhače“ na Korzu su kuhali i pripravili 600 obroka za građane. Uz ukusan obrok građani su mogli pružiti pomoć radu Prihvatilišta te se aktivno uključiti u borbu protiv siromaštva i beskućništva.

Sv. Vinko svjedok milosrđa i ljubavi

Sestre milosrdnice u Rijeci, zajedno s brojnim članovima Vinkovske obitelji nasljeđuju njegovu karizmu i nastavljaju njegovo poslanje služenja siromašnima i brige za marginalizirane. U okviru proslave svog zaštitnika, udruga Depaul Hrvatska organizirala je u Rijeci brojna događanja u Tjednu sv. Vinka koji su prethodili ovoj svečanoj misi.

Sestre milosrdnice Provincije Majke Dobroga Savjeta Rijeka proslavile su blagdan svog zaštitnika i utemeljitelja sv. Vinka Paulskog, u zajedništvu sa članovima Udruge sv. Vinka Paulskog i drugih suradnika, volontera i korisnika koji nasljeđuju njegovu karizmu i dio su Vinkovske obitelji. Svečano euharistijsko slavlje u kapeli sv. Josipa predvodio je generalni vikar Riječke nadbiskupije vlč. Mario Tomljanović. Uvodne riječi dobrodošlice uputila je s. Ana Marija Rakocija, provincijalna poglavarica.

U propovijedi se vlč. Tomljanović obratio sestrama milosrdnicama. "Kroz naraštaje sv. Vinko vam govori, a progovara i u ovo moderno doba u kojem se nalazimo. On nam govori što znači živjeti evanđelje sa svom radikalnošću." Upravo u današnjem vremenu kada se često nalazimo u određenoj izgubljenosti jer se neprestano natječemo s drugima i uvijek želimo biti ispred drugoga, a naposljetku se umorimo od neprestanih natjecanja za bolji položaj, sv. Vinko nam svojim primjerom pokazuje drukčiji način i sa psalmistom govori "Pokaži mi Gospodine putove svoje, nauči me svojim stazama". To je ono što je svatko od nas pozvan otkriti, naglasio je vlč. Tomljanović. "Drage sestre, put je pred vama. On nije jednostavan niti lagan, ali on je tu. Gospodin vas je stavio na taj put. Želim vam zahvaliti na dobrim djelima koja činite, djelima milosrđa koja su itekako vidljiva. Ali najviše od svega, želim vam zahvaliti na onim djelima milosrđa koja ste na jedan dobar način preuzeli od sv. Vinka, a to je molitva za zvanja, molitva za pozvane i one koji su se odazvali".

Unastavku je propovjednik istaknuo tri ljubavi u životu sv. Vinka: Bog, siromasi i svećenička duhovnost te formacija. „Bog je ljubav, prema siromahu prvo i najbitnije što moramo pokazati jest ljubav, a svećenička duhovnost i formacija ne bi bila moguća bez ljubavi. Ništa se ne može formirati ako nema ljubavi. Stavimo li u središte našega života ljubav, onda dobivamo nešto vrlo bitno, a to je briga za ono što je potrebno, za potrebite. Sv. Vinko nije prosuđivao ljude prema nekim njihovim karakteristikama ili prema izgledu, on je bio onaj koji je uvijek bio pored

drugoga, onaj koji treba pomoći. To je ono bitno, mi moramo biti pored drugoga. To je i tako se stvara Crkva. Na to nas poziva papa Franjo kada je riječ o sinodalnosti, da hodamo zajedno i živimo našu crkvenost.“

Sv. Vinko nije tražio svoj interes, naglasio je vlč. Tomljanović. „Jedna velika rana današnjeg vjernika je egoizam. Osobito ako on, u svom egoizmu, misli da je bolji od drugoga i ne da mjesta drugomu. Često mi sami sebi stvaramo neprijatelje, a ne vidimo da tim stvaranjem zloga iz nas izvire ono negativno. Ono što mi moramo činiti kao Crkva, kao zajednica, jest dopustiti Duhu Božjemu da čini i djeluje, a to može samo onaj koji moli i koji je ponizan. Sv. Vinko je vidio potrebu Crkve onoga doba, a to je veliki poticaj svakomu od nas, da vidimo potrebu Crkve i svijeta današnjeg vremena. Zato je svetost aktualna. Svetost je uvijek zanimljiva, dobrota je zanimljiva, nitko od nje nije odustao, ona svakoga privlači jer je lijepa i čista. Ako postoji dobrota i milosrđe, dragi Bog će se za sve ostalo pobrinuti i za svakoga će biti mjesta, nećemo se klasificirati kao bogat i siromašan, nego kao brat i sestra. Bog, siromasi, duhovnost i formacija riječi su kojima možemo opisati sv. Vinka, ali u središtu toga svega uvijek je milosrđe i ljubav.“

M. Ž.

Donatorska akcija Caritasovi lampioni

SRCE ZA VOLJENE - POMOĆ ZA POTREBITE

Caritasovim lampionima dvostruko darujete – najmilije pokojnike svijećom i molitvom, a one najpotrebitije materijalnom pomoći.

Caritas Riječke nadbiskupije i ove godine provodi donatorsku akciju prodaje lampiona uoči blagdana Svih svetih. Pod geslom „Srce za voljene - pomoć za potrebite“ prikupljeni novac bit će upotrijebljen za pomoć najpotrebitijima u vašim župama.

Uoči blagdana Svih svetih lampione s logotipom Caritasu moguće je pronaći u župnim crkvama i uredima te u zgradi nadbiskupijskog Caritasu u Rijeci - Škurinje, Osječka 84a.

Caritasovim lampionima dvostruko darujete – najmilije pokojnike svijećom i molitvom, a one najpotrebitije materijalnom pomoći. Prikupljeni novac ići će u fond župnih Caritasu kako bi tim novcem mogli pomoći ljudima u potrebi u svojoj župi.

Riječ je o vrlo kvalitetnim i trajnim lampionima s mnogo gorenja je oko 40 sati što znači da se neće već preko noći ugasiti.

Srce za voljene – pomoć za potrebite

Kupnjom Caritasovih lampiona dvostruko darujete – one najmilije i one najpotrebitije.

Dok svijetle na grobovima kao molitva za najmilije, novcem prikupljenim od prodaje lampiona Caritas će pomoći najpotrebitijima.

Caritas nadbiskupije Rijeka
Ciprija 84a, 51000 Rijeka
Radno vrijeme: 8:30 – 20:00, subotom 8:00 – 12:00
Tel: +385 51 513 463, Fax: +385 51 513 463
e-mail: caritas@caritas.hr
IBAN: caritas.hr nadbiskupija
Značajke: 0849 40 80 2340000 13000 7070

Caritas
NADBISKUPIJSKI UDRUGA RIJEKA

Crkve kao mauzoleji

U RIJEČKIM CRKVAMA SAHRANJENI SU MNOGI UGLEDNICI

Šest zidanih osuarija bilo je uz južni zid Assunte, dok je na južnom rubu groblja bila velika kosturnica u čijoj su unutrašnjosti nađeni ostatci približno 700 pokojnika i pokojnica. Prvo groblje izvan gradskih zidina bilo je na Kalvariji, na usponu prema Goljaku, odnosno Kozali, otvoreno 1733. godine.

Piše: Goran Moravček

Prije nego što je otvoreno riječko gradsko pokopalište na Kozali, koje će potkraj ove godine obilježiti 150 obljetnicu postojanja kao komunalno groblje, tijela preminulih polagala su se u grobnice uređene u najstarijoj riječkoj crkvi ili su se zakapala na groblju uz nju. Visoka smrtnost zbog epidemija i teškog načina života, ali i rast stanovništva nakon što je car Karlo VI. proglasio 1719. godine Rijeku slobodnom lukom, postali su problem jer je gradsko groblje bilo skućeno. Grobovi su prekapani, a posmrtni ostatci pokojnika prenošeni u kosturnice kako bi se osigurao prostor za nove ukope. Šest zidanih osuarija bilo je uz južni zid Assunte, dok je na južnom rubu groblja bila velika kosturnica u čijoj su unutrašnjosti nađeni ostatci približno 700 pokojnika i pokojnica.

Nakon sve većeg priljeva stanovništva, čestih epidemija i velikog potresa što je 1750. godine pogodio Rijeku i Primorje, groblje uz crkvu Uznesenja Marijina postalo je pretijesno. Tri godine prije nego što je car Josip II. zbog higijenskih mjera zabranio 1772. godine ukope u crkvenim grobnicama bez vanjskog otvora, bilo je odlučeno ukinuti groblje oko najstarije i glavne riječke crkve. Prvo groblje izvan gradskih zidina bilo je na Kalvariji, na usponu prema Goljaku, odnosno Kozali. Dolaskom isusovaca u Rijeku 30-ih godina 17. stoljeća Kalvariju je 1676. počela uređivati Brašćina (bratovština) Svetoga Križa koja je godinu dana kasnije podigla prvu kapelu posvećenu spomenu na Sveti Grob. Uz tu je kapelu bilo 1733.

godine otvoreno novo riječko gradsko groblje te je podignuta manja kapela koja je služila i kao mrtvačnica.

Malo groblje na Kalvariji ubrzo je postalo nedostavno jer se grad počeo ubrzano razvijati, gospodarski i brojčano, tako da je 1793. godine riječka Općina kupila vinograd ukinutog augustinskog samostana na Kozali, uz cestu koja je vodila do crkve sv. Luke na Pulcu. Novo groblje je 1800. godine ograđeno, a ubrzo je protestantskim vjernicima bilo osigurano polje za ukop, odvojeno od katoličkog groblja zidom. Groblje kod prve kapele na Kalvariji tada je napušteno, a zemljište je od 1818. godine koristio poduzetnik Ljudevit Adamić koji je ondje zasadio murve, kojima su se, prema navodima povjesničara Giovannija Koblera, "ukrašavali Školjić i ulice oko Fiumare i Rečica". Gradsko vijeće u svibnju 1836. godine kupuje novu parcelu za groblje koje je blagoslovljeno 31. prosinca 1838., a ubrzo je podignuta kapela u čast sv. Mihovila.

KRIPTE U ASSUNTI

Po mnogima najljepša riječka crkva posvećena je Uznesenju Blažene Djevice Marije u nebo, a uzdiže se u Starom gradu u neposrednoj blizini rimskih termi gdje je u doba ranoga kršćanstva uređen molitveni prostor s krstionicom. Sadašnja trobrodna zborna crkva, dograđivana i preuređivana tijekom stoljeća, podignuta je na temeljima starokršćanske bazilike, a svoj današnji barokni oblik dobila je koncem 17. i u prvim desetljećima 18. stoljeća. Crkveno pročelje uređeno je u 19. stoljeću, a zvonik je poprimio sadašnji izgled 1928. godine kad je romaniziran prema zamisli Riccarda Gigantea, političara i tada počasnog konzervatora Gradskog muzeja.

Riječka Assunta izabrana je kao posljednje počivalište senjsko-modruškog biskupa Ivana Antuna Benzonija (+1745.), svećenika, kanonika, članova vjerskih bratovština te pripadnika uglednih riječkih porodica, poput poduzetničke obitelji De Orlando koja je

BISKUPSKE GROBNICE U KATEDRALI SV. VIDA

U svetištu riječke katedrale sv. Vida sahranjen je prvi riječki biskup Isidoro Sain, koji je biskupijom upravljao od njezinog osnutka 1925. do svoje smrti 1932. godine, a u kripti pred oltarom sv. Josipa počiva pićanski biskup Juraj Ksaver Marotti (+1740), francuski biskup Francois de Bausset-Roquefort (+1802), prvi riječko-senjski nadbiskup i metropolita dr. Viktor Burić (+1983.) te riječki nadbiskupi Anton Tamarut (+2000) i Josip Pavlišić (+1990).

izdašno novčano pomogla obnovu svetišta, podizanje monumentalnog oltara u prvoj polovici 18. stoljeća te uređenje kripe pod oltarom. Kanonici riječkog zbornog kaptola pokapali su se u grobnici pod glavnim oltarom sve do 1867. godine, a s posebnom dozvolom preneseni su u kriptu 1931. godine posmrtni ostatci riječkog župnika Kajetana Bedinija (+1896.). U crkvi se nalazi 75 grobnica, čije kamene ploče su nakon obnove crkvenog poda 1901. godine postavljene na sjeverni dvorišni zid.

Među ostalima, u Assunti je sahranjen jedan od najznačajnijih riječkih umjetnika, arhitekt i kipar Antonio Michelazzi (1707.-1771.), čiji mramorni oltari i kipovi krase crkvene interijere Rijeke, Bakra, Bribira, Senja, Pićna, Krka, Zagreba i Graza.

GROBNICE U CRKVI SV. JERONIMA

Rijeka je grad baroka, a jedna od najistaknutijih baroknih crkava na istočnoj obali Jadrana posvećena je sv. Jeronimu. Nekadašnja augustinska, a danas dominikanska crkva ujedno je i mauzolej. U svetištu su grobnice augustinaca, članova obitelji Devin-Walsee koji su do sredine 15. stoljeća upravljali gradom te su početkom 14. stoljeća dali sagraditi augustinsku crkvu i samostan, svećenika Claudia Marburga kao i poduzetnika Giuseppea Minollija čija su izdašna novčana sredstva omogućila u 18. stoljeću podizanje monumentalnog glavnog oltara, remek-djela kipara Antonija Michelazzija. Godine 1760. bilo je zabranjeno ukapati u crkvi.

U crkvi sv. Jeronima bile su ukupno 23 grobnice uključujući i one u svetištu. Kad je 1880. otkriven pod i postavljan novi skinute su nadgrobne ploče iz crkvene lađe i uzidane su u stari samostanski klaustar. Na zidove samostana tada su postavljene i ploče iz gotičkih kapela Sv. Trojstva i Bezgrješnog Začeca u koje se ulazilo iz toga hodnika. Čitajući nadgrobne i spomen-ploče saznajemo da su crkva sv. Jeronima i stari augustinski samostan mauzolej riječkih uglednika te vladara iz obitelji Devin i Walsee o čemu svjedoči nadgrobna ploča na zidu uz glavni oltar. Ondje je među ostalim pokopan graditelj crkve sv. Jeronima i utemeljitelj augustinskog samostana Hugon II. koji je umro 1323. godine. Prema svojoj posljednjoj želji koju je potpisao 11. rujna 1390. sahranjen je u taj

grobnici i Hugon VI. te njegova supruga Ana. Vjerojatno je tu i vječno počivalište Wolfganga Walseea (+1466.), koji je Rijeku prepuštao Habzburgovcima 1465. te njegova brata Ramberta III. (+1483.).

UGLEDNICI SAHRANJENI U CRKVI GOSPE TRSATSKE

O trsatskom svetištu stoljećima se brinu franjevci koji su uz druge uglednike imali vlastitu grobnicu u crkvi Majke Božje. Uz franjevačke redovnike u bazilici Majke Milosti (Gospe Trsatske) počiva nekoliko biskupa – Ivan Krstitelj Agatić (+1646.), Ivan Smoljanović (+1678.), Petar Mariani (+1656.) i Franjo Čikulin (+1693.) – riječki kapetan Stefano della Rovere (+1633.), kao i pripadnici obitelji Frankopan. Nakon 1469. godine kad im kralj Matija Korvin oduzima Senj, novo glavno mjesto ukopa članova obitelji Frankopan postaje franjevačka crkva na Trsatu. Ondje su, među ostalima, sahranjeni Bartol X. (+1474.), Martin (+1479.), Nikola VI. Tržački (+1523.) sa suprugom Elizabetom Petuhi (+1513.) te Nikola IX. Frankopan (+1647.).

Stube kojima se hodočasnici stoljećima uspinju do crkve Gospe Trsatske, nose ime Petra Kružića koji ih je dao sagraditi. Branitelj Klisa, utvrde iznad Splita koja je od turskih nadiranja čuvala južnu Hrvatsku, poginuo je 1537. godine. Bio je jedan od najvećih junaka u hrvatskoj povijesti. Osmanlije su mu odrubile glavu nakon presudne bitke za klišku utvrdu, te su je prodale njegovoj sestri Katarini. Ona je bratovu glavu sahranila u crkvi Gospe Trsatske pod oltarom sv. Petra. Na nadgrobnoj ploči u trsatskoj crkvi ispisano je latinski natpis u slavu Petra Kružića koji u prijevodu glasi: "Ova kamena ploča pokriva kosti Petra Kružića, kojega Turci, jao, pogubiše. Dok je on bio živ, Senj i Klis nikada se ne bojahu Turaka. Zemlja uzelo njegovo tijelo, nebo dušu, a njegovo junaštvo raznosi po svijetu neumrla slava." Ovaj je natpis bio postavljen na Kružićev grob poslije njegove pogibije 1537., a danas uz tu nadgrobnu ploču stoji i drugi latinski natpis novijeg datuma: "Ovdje položena čuva se glava preslavnog kliškog viteza Petra Kružića, + 1537."

Crkva sv. Jeronima

Svetište BDM Trsatske

Marija Kozulić u Rijeci na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće

Piše: dr. sc. Marko Medved

Majka Marija Krucifiksa Kozulić rođena je 1852. na Pećinama, a preminula je 1922. u Rijeci. Podatci o njezinu životu i radu dobro su poznati. Pokušajmo ovdje u širem crkvenom i vjerskom kontekstu promisliti o značaju njezina djelovanja.

Tijekom života Marije Kozulić grad Rijeka pripada Senjsko-modruškoj biskupiji, a od 1920. osnivanjem apostolske administrature započinje proces uspostave biskupije koji će se okončati pet godina kasnije. Redovito se mi Riječani ponosimo velikim razvojem grada u 19. i početkom 20. st. Dobro je da je tako, posebice uzevši u obzir današnju stagnaciju našega grada i odlazak sugrađana koji vrlo često svoj kruh moraju tražiti negdje drugdje. Razvoj Rijeke tada se temeljio na industriji i na razvoju luke. Rijeka je 1910. grad koji u Hrvatskoj ima najviši broj industrijskih radnika – 6 484. Od toga broja njih čak 83 % radi u šest velikih riječkih postrojenja – tvornici papira, duhana, torpeda, rafineriji nafte, ljuštioničnici riže i brodogradilištu. Luka je još početkom 18. st. dobila povlasticu slobodne kraljevske luke, ali je tek financijska injekcija mađarskog kapitala kojemu je ovo bila glavna luka, za razliku od Trsta koji je to bio za austrijski dio Monarhije, dala veliki zamah i u arhitektonskom i u prometnom smislu. Radništvo je u Rijeci višenacionalno. Žene su u velikom broju zaposlene u tvornici duhana.

No iza vrhunskih ekonomskih rezultata bili su radnici klasa čiji se život odvijao u teškim uvjetima. Zapošljavaju se i žene (tvornica duhana imala je velik broj žena) tako da djeca ostaju kod kuće sama i često su prepuštena ulici. Najteže je siročadi, osobito ženskoj. Majka Marija Krucifiksa prema tim kategorijama djece gaji veliki osjećaj kršćanske samilosti koji je potiče da im pomaže materijalno i duhovno. Njezin rad nije bio ni prvi ni jedini u gradu, jer su i neki drugi iz katoličkih i iz svjetovnih krugova pomagali marginaliziranim skupinama. No Institut Marije Krucifikse na Pomeriju postao je vrlo značajan u gradu. Ondje je 1895. otvorila Zavod Presvetog Srca Isusova za siromašnu djecu i mladež, a 1899. osnovala je Kongregaciju kćeri Presvetog Srca Isusova, pod vodstvom kapucina fra Arkanđela iz Camerina, čija je karizma vjerski odgoj i obrazovanje siromašne djece i mladeži. Diljem Europe novonastale okolnosti predstavljale su izazov Crkvi toga vremena pa nastaju brojne redovničke zajednice. Tako je bilo i u Rijeci.

U djelovanju Udruge pod vodstvom Marije Krucifikse očituje se svijest o potrebi prenošenja vjere mladima u kontekstu snažne sekularizacije i industrijalizacije. Ona je, s obzirom na to da su u Rijeci toga vremena sve češće oba roditelja radila u gospodarskim postrojenjima (u kojima

je veliki postotak zaposlenih žena), dovela dotadašnji način odgoja djece i mladih pred velike kušnje, a prenošenje vjere u krizu. Crkva u Rijeci pokušava odgovoriti na te izazove intenzivirajući zadaću pastora mladih kod svećenika, ali snažniji zamah pastoral dobiva tek dolaskom salezijanaca 1918.

Razdoblje Krucifiksina života, odnosno druga polovica 19. st. i početak 20. st., obilježeno je suprotstavljanjem kršćana, liberala i socijalista. Nažalost prevladala je tada suprostavljenost umjesto dijaloga Crkve i modernog svijeta. K tome, tu su izrazite napetosti zbog neriješenog nacionalnog pitanja u Austro-Ugarskoj, problema koji će na koncu Prvog svjetskog rata dovesti i do raspada carstva. Prema tim pitanjima Marija Krucifiksa ne pokazuje velik interes. Analiza njezinih spisa ukazuje na to da ih ona registrira, ali ne nudi rješenje i ne zauzima stranu. Njezin izbor je molitva za jedinstvo. Marija moli za jedinstvo, ne samo glede nacionalnih, nego i unutarcrkvenih podvojenosti. Jasno je percipirala da je mržnja koja proizlazi iz nacionalizma negativna i da uništava jedinstvo među kršćanima („Vrag nije znao što da izmisli kako bi ljude odijelio od Boga pa je izmislio nacionalističku mržnju“). Ona je svjesna da kršćanstvo nadilazi nacionalnu pripadnost.

Nacionalne podjele imale su posljedice i na Krucifiksinu zajednicu, za vrijeme i osobito nakon njezina života. Tijekom Danuncijade nekoliko sestara odijelilo se 1920. od riječke kuće i započelo samostalan život u Hrvatskoj. U valu egzodusa Talijana nakon Drugog svjetskog rata velik broj sestara iz Rijeke odlazi u Italiju. Danas su obje grane zajednice ujedinjene u naporu za beatifikaciju utemeljiteljice.

Kada je riječ o nacionalnom i jezičnom pitanju, valja reći da je pred Krucifiksom bilo pitanje kako prenositi vjeru u višenacionalnom riječkom kontekstu. Pitanje jezika nije bilo krucijalno samo u tadašnjoj Rijeci, nego je ono stvaralo velikih problema i u ostatku višenacionalne Europe (između Poljaka i Nijemaca, Slovaka i Mađara itd.). Marija Krucifiksa slijedi jasnu praksu da treba poštovati materinji jezik osobe. Tako se Hrvatice ispovijedaju na hrvatskom, a Talijanke na talijanskom jeziku. Isto tako katekizamska literatura u skladu je s nacionalnošću djece.

Na odnos Riječana spram vjere nije utjecao samo liberalizam, već i socijalizam. Na riječkom se području, slično kao i u nekim drugim industrijaliziranim područjima, na prijelazu iz 19. u 20. st. kod širokih slojeva stanovništva dogodilo tiho napuštanje vjere. Analiza razloga i kontekst te tihe apostazije izazov je teolozima pa nećemo ni mi u nj ovdje ulaziti. No recimo kako smo uvjereni da bi zasigurno više kršćana u prošlosti našeg grada ostalo privrženo kršćanstvu da je bilo više osoba poput Marije Krucifikse. Njezin nam je život poticaj da ozbiljno promislimo što znači biti kršćaninom danas.

Danas duhovne kćeri Majke Marije Krucifikse Kozulić djeluju u šest hrvatskih biskupija i u Italiji slijedeći karizmu svoje utemeljiteljice, vode dječje vrtiće, učenički dom, rade u crkvenim ustanovama, školama i fakultetima.

Razdoblje Krucifiksina života, odnosno druga polovica 19. st. i početak 20. st. obilježeno je suprotstavljanjem kršćana, liberala i socijalista. Nažalost prevladala je tada suprostavljenost umjesto dijaloga Crkve i modernog svijeta. K tome, tu su izrazite napetosti zbog neriješenog nacionalnog pitanja u Austro-Ugarskoj, problema koji će na koncu Prvog svjetskog rata dovesti i do raspada carstva. Prema tim pitanjima Marija Krucifiksa ne pokazuje veliki interes i ne zauzima stranu. Njezin izbor je molitva za jedinstvo.

Simpozij o Riječkoj Majci

PROMIJENIMO SVIJET I UČINIMO GA BOLJIM MJESTOM

Simpozij je bio prilika da svjetovni i crkveni povjesničari vrjednuju karitativno djelovanje Marije Kozulić u kontekstu turbulentnih društvenih i crkvenih prilika od prije stotinjak godina u gradu koji je bio važna luka i industrijsko središte na granici dviju država.

Prvi znanstveni simpozij posvećen Riječkoj Majci, službenici Božjoj Mariji Krucifiksi Kozulić održan je 27. rujna u Nadbiskupskom domu u Rijeci. Skup nije imao samo znanstveni, nego i svečani karakter jer je održan u danima proslave 170. obljetnice rođenja Marije Kozulić i 100. obljetnice preminuća utemeljiteljice Družbe sestara Presvetog Srca Isusova. Svečani ton na samom početku svojim nastupom dale su učenice glazbene škole i štitičnice učeničkog doma „Marija Krucifiksa Kozulić“, Ana Vedriš, Antonela Fakin i Roberta Starčević.

Na otvaranju simpozija riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić pozvao je okupljene da im ovaj skup bude poticajan kako Marija Krucifiksa ne bi ostala smo u lijepom i zahvalnom sjećanju nego i nastavila biti putokaz za nasljedovanje njezinih dobrih djela. „Onjoj moramo govoriti ne samo u kontekstu onoga što je činila nego i onoga što je ostavila iza sebe“, rekao je nadbiskup. To je Družba sestara Presvetog Srca Isusova i sestre koje nasljeđuju put svoje utemeljiteljice, ali ne samo one jer taj poziv upućen je svim vjernicima. Ona je uspjela odgovoriti na izazove svoga vremena, uprisutnila je Crkvu koja izlazi na periferije društva i prilazi malenima,

Uspjela je odgovoriti na izazove svoga vremena, uprisutnila je Crkvu koja izlazi na periferije društva i prilazi malenima, siromašnima i odbačenima.

Na takvo življenje vjere danas poziva i papa Franjo, podsjetio je nadbiskup Uzinić.

siromašnima i odbačenima. „Na takvo življenje vjere danas poziva i papa Franjo“, podsjetio je nadbiskup Uzinić. „Poput Marije Krucifikse Kozulić, promijenimo svijet i učinimo ga boljim mjestom“, zaključio je.

Vrhovna predstojnica Družbe i postulatorica kauze za proglašenje blaženom službenice Božje Marije Krucifikse s. Dobroslava Mlakić zahvalila je svim predavačima te Riječkoj nadbiskupiji i Metropolitanskom pastoralnom institutu na pomoći u organizaciji skupa i Gradu Rijeci koji je prepoznao dobra djela i važnost Marije Krucifikse u povijesti Rijeke. Potvrdila je to zamjenica gradonačelnika Sandra Krpan istaknuvši kako uprava grada spremno podržava inicijative kojima se promovira i nastavlja njezino djelovanje.

Simpozij je ponudio 18 izlaganja u kojima su predavači analizirali povijesni, društveni i crkveni kontekst Rijeke u vrijeme djelovanja Marije Kozulić te neke aspekte njezina karitativnog poslanja i nastanka Družba sestara Presvetog Srca Isusova. Biografski uvod o njezinom djelovanju dala je, dakako, s. Dobroslava Mlakić. Andrea Roknić Bežanić govorila je o političkim previranjima u Rijeci od sredine 19. stoljeća do kraja Drugog svjetskog rata, kada su se

za upravu nad gradom i lukom borili Mađari i Talijani, zatim je središtem grada prolazila granica između Italije i Kraljevine SHS, a neko je vrijeme, 1920. godine postojala i Slobodna Država Rijeka. Tea Perinčić još je detaljnije opisala Rijeku pod talijanskom upravom do Drugog svjetskog rata i sve probleme koje je ta uprava donijela stanovnicima drugih narodnosti. Velid Đekić predstavio je Rijeku kao najveći hrvatski industrijski grad na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, a Ivan Jeličić progovorio o socijalnim problemima radnika u tom velikom industrijskom pogonu.

U tim napetim političkim okolnostima niti uprava Katoličke Crkve nije bila stabilna, no unatoč svim tim nemirima Marija Kozulić činila je velika djela. Marko Medved govorio je o nesnalaženju Crkve koja je kasnila s prilagođavanjem pastorala društvenim prilikama, problemima radnika i osoba koje su bile marginalizirane po nacionalnoj osnovi. Marija Kozulić prepoznala je te potrebe i nije se uključivala u političku i nacionalnu borbu, molila je za jedinstvo i bila protiv nacionalizma. „Njezino svjedočanstvo nadilazilo je mnoge podvojenosti onoga vremena koje i danas možemo primijetiti.“

Udrugome dijelu simpozija predavači su detaljnije predstavili djelovanje Marije Krucifikse. Franjo Velčić govorio je o njezinoj obitelji i pobožnom okruženju u kojemu je odrasla. O njezinoj duhovnosti i moralnosti govorila je Mirjana Pinezić, a s. Silvana Fužinato o njezinom odnosu prema Svetom pismu. Daniel Patafta koji govorio je o pobožnosti prema Presvetom Srcu Isusovu. Jure Šarčević predstavio je kapucina fra Arkandela iz Camerina koji je postavio temelje za osnivanje redovničke zajednice sestara u Rijeci. Anto Barišić istaknuo je njezinu suradnju s drugim kapucinom, poduzetnim graditeljem i osnivačem katoličkih novina i izdavačke kuće, Bernardinom Škrivanićem. Diana Nenadić Bilan govorila je o pedagoškim aspektima, a s. Marijana Mohorić o katehetskom i pastoralnom radu Majke Marije.

Theodor de Canziani govorio je o uređenju instituta i kapele Presvetog Srca Isusova na Pomeriju, a Danijel Dragičević, salezijanac, o pastoralu mladih u Rijeci s naglaskom na Oratorij Srca Isusova. Fabrizio Vantini predstavio je talijanski ogranak redovničke zajednice koju je osnovala Majka Krucifiksa i djelovanje sestara Kćeri Srca Isusova u Arezzu i Italiji.

Diana Glavočić objasnila je zašto je Riječku Majku svrstala među znamenite žene u povijesti Rijeke. Nakon simpozija misu je u samostanskoj kapeli na Pomeriju predvodio krčki biskup Ivica Petanjak.

Ovaj simpozij zasigurno je dodao novog svijetla na okolnosti u kojima je Marija Kozulić činila dobra djela te postavila čvrste temelje na kojima redovnička zajednica koju je osnovala i dalje djeluje.

Danijel Delonga

Marija Krucifiksa Kozulić bila je riječki anđeo

Program proslave jubileja službenice Božje Marije Krucifikse Kozulić, utemeljiteljice jedine riječke autohtone družbe - Družbe sestara Presvetog Srca Isusova svečano je zaključen liturgijskim slavljem u katedrali sv. Vida u Rijeci 29. rujna. U povodu 170. obljetnice rođenja i 100. obljetnice blaženog preminuća Riječke Majke, misu je slavio riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić u suslavlju s krčkim biskupom mons. Ivicom Petanjkom i mnogobrojnim svećenicima.

**RIJEČKA MAJKA JE
'VELIKA' PO TOME ŠTO
JE U OKRUŽJU ZLOG
SVIJETA I OKOLNOSTIMA
SVOGA VREMENA
NEUMORNO ČINILA
DOBRO**

Život Marije Krucifikse Kozulić sažet je u tri rečenice kojima su joj naši predci odali poštovanje i zahvalnost. Bila je prava majka siročadi, siromašnih i napuštenih providajući im besplatno krov, zaklon, prehranu, odjeću, odgoj i obrazovanje. Prošla je blagoslivljajući sve, blagoslivljajući uvijek. Revnim djelima na slavu Božju i ljubavlju prema bližnjima posvetila je svoju dušu, jednostavnu, čistu, poniznu, hrabru bez uznošivosti i ozbiljnu bez strogosti, rekao je mons. Uzinić podsjećajući na rečenice kojima su opisivali buduću blaženicu. Tim izrazima zahvalnosti i poštovanja naših predaka pridružujemo se i mi, potomci i svjedoci da je njeno djelo nastavilo živjeti i živi u sestrama Družbe, a koje se trude iz njezina nadahnuća odgovoriti potrebama našega vremena.

U kontekstu blagdana svetih Mihaela, Rafaela i Gabrijela, koji se toga dana slavio, arkanđela koji su se na Božjoj strani uključili u iskonsku borbu protiv zla i njegovih posljedica te u svjetlu izrečenog epitafa o Riječkoj Majci, istaknuo je da Mariju Krucifiksu Kozulić možemo danas promatrati kao 'našeg riječkog anđela'. Ona je na strani dobra dala svoj nezanemarljiv doprinos iskonskoj borbi protiv zla. U tom smislu izdvojio je misli pape Grgura Velikog o evanđeljima da je potrebno znati kako riječ 'anđeli' označava naziv službe, a ne naravi. "Ne ulazeći u narav anđela koji nas nadilaze i koji su puno savršeniji od nas, rekao bih da i mi ljudi možemo postati anđeli i arkanđeli za druge, poput Marije Krucifikse Kozulić, po dobru koje činimo, često u zlom okruženju svijeta u kojemu živimo. Naša Riječka Majka je zapravo 'velika' upravo po tome što je u okruženju zlog svijeta i okolnostima svoga vremena neumorno činila dobro. Ona je prije svega, dobra žena – biblijski vrsna žena – i kao takva, živeći u socijalno podijeljenom svijetu u kojemu je nagli industrijski razvoj socijalno neosvijestene Rijeke stvarao puno sirotinje, ona nije kao vrsna žena prošla svijetom ravnodušno i nezainteresirano za druge, nego se prignula nad siromašne, posvetivši

svoj život zaštititi, odgoju i obrazovanju mladeži, osnivajući i gradeći karitativne odgojno-obrazovne ustanove i Družbu koja će joj pomoći u izgradnji tog dobrog djela." Navodeći da su Isusu u njegovom djelu spasenja bili potrebni anđeli i arkanđeli, ali i dobri ljudi koji će osnaženi Duhom Svetim i osposobljeni njegovom milošću u zajedništvu Crkve nastaviti njegovo poslanje spasenja svijeta od zloga i njegovih zamki, nadbiskup je istaknuo da je upravo takav čovjek bila Riječka Majka.

**DOBAR ČOVJEK JE UVIJEK ZA ČOVJEKA
BEZ OBZIRA NA SVE**

U tom kontekstu osvrnuo se na evanđeoski ulomak (Iv 1, 47-51) o susretu Isusa i Natanaela. "Osobitost tog Isusovog učenika jest da je bio dobar čovjek. To znamo jer ga je Isus opisao kao 'istinskog Izraelca u kome nema prijevare' te mu rekao da ga je vidio 'pod smokvom'. Simbolično to znači biti dobar čovjek. U svjetlu tumačenja biblijskih tekstova dobar čovjek ne znači biti bez pogrešaka, biti bezgrješan. Smokva simbolizira da nismo bezgrješni jer je Bog prve ljude nakon grijeha pronašao pod smokvom. To nam poručuje da nas, unatoč našoj grješnosti, Bog ne odbacuje, već nam oprašta i od nas ne odustaje. Kada znamo da Bog ne odustaje od nas, tada znamo da ni mi ne smijemo odustati od drugih i upravo je zalagati se za svakog čovjeka i njegovo spasenje ono što nam omogućuje 'biti dobri ljudi'."

U duhu blagdana toga dana, svetih arkanđela, propovjednik je pojasnio da biti dobar čovjek ne znači krenuti u borbu protiv

DANI RIJEČKE MAJKE

Misom u crkvi Uznesenja BDM u Rijeci, gdje je Marija Kozulić krštena, 26. rujna započeli su Dani Riječke Majke. Utemeljiteljica riječke Družbe sestara Presvetog Srca Isusova rođena je prije 170 godina te preminula također u rujnu prije 100 godina. Proslavom njezina krštenja započela je i proslava ovih značajnih jubileja.

Dani Riječke Majke nastavljeni su i sljedeća tri dana, znanstvenim simpozijem, misom i glazbeno-scenskim programom u Assunti u kojem su nastupale učenice iz ženskog učeničkog doma "Marije Krucifikse Kozulić" te djeca iz dječjih vrtića Nazaret i Mima. Završeni su svečanom misom u katedrali sv. Vida 29. rujna.

Na otvorenju Dana Riječke Majke s. Dobroslava Mlakić, vrhovna predstojnica Družbe, podsjetila je na brojna dobra djela utemeljiteljice istaknuvši kako je uvijek bila na strani istine i pravde, a brojni su

Riječani, i prije stotinu godina kao i danas, zahvalni za njezino karitativno djelovanje.

Misu je predvodio vlč. Ivan Seletković i u propovijedi okupljene sestre i vjernike pozvao na nasljedovanje puta Marije Krucifikse koja je i prije stotinu godina pokazivala ono na što papa Franjo i danas poziva. „Izađimo iz svojih sakristija, iz svojih samostana i kuća, poput Riječke Majke potražimo one koji su maleni, slabi i potrebni pomoći. Kršćanstvo nije samo molitva krunice, to je dakako važno, ali važno je i prepoznati dostojanstvo svakoga čovjeka i darivati mu Kristovu ljubav“, rekao je vlč. Seletković.

Na kraju mise Veronika Pervan, učenica IV. razreda srednje glazbene škole i korisnica učeničkog doma u samostanu sestara, otpjevala je nekoliko duhovnih skladbi uz orgulje koje je svirao Stipe Bilić.

nekoga. Dobar čovjek je uvijek za čovjeka, bez obzira na sve. Dobar čovjek u drugome ne vidi neprijatelja, prijetnju, konkurenciju, nego brata i sestru. Dobar čovjek je opredijeljen za dobro, za Boga. Dobar čovjek je i

mudar čovjek. Dobar čovjek je poučljiv i druge uči onome što zna. Dobar čovjek ne može biti prignut nad sebe i nad svoje interese. Dobar čovjek ne gomila novac dok drugi ne mogu zadovoljiti osnovne potrebe. Dobar čovjek ne dopušta da ga u svoje mreže zahvate strukture zla, grijeha ili ravnodušnosti. Dobar čovjek ne krade od drugih kako bi on imao više, već ljubi i oprašta. U dobrom čovjeku se na zemlji ponovo otvara nebo i anđeli nastavljaju ulaziti i silaziti na Sina Čovječjega. Svaki dobar čovjek je znak, stvarnost Božjeg kraljevstva na zemlji, neovisno bio on vjernik ili nevjernik, kazao je mons. Uzinić.

VRATIMO MOLITVU U NAŠE OBITELJI

U Rijeci se to dogodilo sa životom Marije Kozulić te se nastavlja i s njezinom Družbom. To otvaranje neba i silazak anđela na Sina Čovječjega s Riječkom Majkom nije se dogodilo slučajno. Da bismo mogli biti i postati dobri ljudi i anđeli za druge, potrebni su nam i dobri ljudi kojima nas je Bog stavio na put i kojima je dao zadaću da budu naši anđeli čuvari, kazao je propovjednik. Navodeći 'anđele' Riječke Majke, najprije je izdvojio njezinu obitelj kao primjer dobre kršćanske obitelji. Obitelj je najvažnija zajednica u formiranju dobrog čovjeka. Spomenuo je podatak koji je izrečen tih dana na Teloško-pastoralnom seminaru kako se u Rijeci 50 % brakova prošle godine rastavilo. „To su strašne brojke. To su ruševine obitelji. Unište li se obitelji, nećemo moći imati dobrih ljudi. Jesmo li toga svjesni? Teško netko bez tog temelja može izgraditi sebe u zdravu osobu spremnu da se daruje, a problem rušenja mnogih obitelji jest problem da se ne želimo darovati i služiti.“ Nadbiskup je nastavio istaknuvši kako je Mariji Krucifiksi Kozulić u formaciji pomagala zajednička obiteljska molitva. Ta molitva

omogućuje obitelji ostati zajedno i suočiti se s poteškoćama i problemima. Bilo bi važno u obitelji vratiti molitvu koja bi mogla pomoći našim obiteljima, no bojim se da su rijetke one u kojima se zajedno moli. Vratimo molitvu

u naše obitelji, poručio je mons. Uzinić.

Osim obitelji, važnu ulogu u formaciji Riječke Majke imali su duhovnici i svećenici koji su je pratili i s kojima je surađivala, osobito kapucin Arkandeo iz Camerina. To ukazuje na važnost Crkve u formiranju mladih ljudi kako bi mogli postati dobri ljudi. Ta odgovornost postaje još veća jer prva karika sve manje funkcionira, ali se trebamo pitati funkcionira li i naša? Ne smijemo odustati od zadaće da budemo oni koji usmjeravaju polazeći od Krista i njegova evanđelja, a ne prepuštati tu zadaću tko zna kome, upozorio je propovjednik.

SVOJIM DJELOVANJEM RIJEČKA MAJKA NAS UČI DA JE NESEBIČNO DAVANJE NAJVEĆI DAR

No danas nam nije dovoljno samo to ustvrditi, ispričati ono što je ona prošla, nego, nadahnuti primjerom Riječke Majke i onih koji su bili njezini anđeli, vlastitim sposobnostima i vjerom učiniti sve što je u našoj moći da se u Rijeci ponovno dogodi otvoreno nebo i da jedni za druge postanemo anđeli koji uzlaze i silaze na Sina Čovječjega po onima koji su gladni i žedni njegova evanđelja. Nadbiskup se osvrnuo i na posljednje podatke s popisa stanovništva i činjenice da je Rijeka grad s najmanje katolika, a najviše ateista. „To je izazov za nas. U tome ne vidim problem, nego poslanje. Možda i svojevrsnu žeđ onih koji žedaju za evanđeljem. Neka nam arkandeli pomognu da se poput Riječke Majke uključimo i učinimo ono što možemo učiniti i ono na što nas je ona svojim primjerom zadužila i na što nas Gospodin poziva“, zaključio je nadbiskup Uzinić. Na kraju, u svoje ime riječkog nadbiskupa mons. Ivana Devčića, uputio je čestitke sestrama Družbe Presvetog Srca Isusova.

H. Anušić

Zahvalnu riječ predvoditelju misnog slavlja, kao i svima koji su svojim dolaskom uveličali proslavu, uputila je vrhovna predstojnica Družbe č. M. Dobroslava Mlakić. Podsjećajući na bogatu povijest Družbe, izrekla je riječi zahvale i prisjetila se 118 preminulih sestara koje su se ugradile u povijest grada, ali i Riječke metropolije.

Prigodnu riječ na kraju liturgijskog slavlja uputila je u ime primorsko-goranskog župana Zlatka Komadine, Marina Medarić. Sestrama je čestitala te istaknula da je Marija Krucifiksa Kozulić svojim djelima, nesebičnim humanitarnim radom, posvećenosti pomaganju djeci, siromašnima još za života prozvana Riječkom Majkom. Osnovala je Družbu koja je nastavila njezino poslanje. Vođena ljubavi prema Bogu, tu je ljubav širila nesebično tamo gdje je ona bila najpotrebnija, među djecom, mladima, potrebitima i među svima koji su tražili utjehu i snagu za životne izazove. „Obilježavanjem obljetnica u srca pozivamo milost i dobrotu koju je i sama širila skrbeći za siromašne i napuštene. Svojim djelovanjem nas uči da je nesebično davanje najveći dar. Zbog sve dobrote koje je pružala i svega što je činila još za života zaslužila je veliko poštovanje, a njezina duhovna ostavština ima neprolazne vrijednosti. Neka nas posvećenost Riječke Majke potakne na izgradnju boljeg, pravednijeg, solidarnijeg i sigurnijeg društva“, kazala je Medarić.

Svakodnevno hodanje za zdravlje

Hodanje je osnovna ljudska tjelesna aktivnost. Hodanje zahtijeva skladan rad više stotina kostiju i mišića sustava za kretanje. Iako je hodanje iznimno učinkovit i zdrav način tjelesne aktivnosti mnogi ne poznaju njegov značaj.

Priradio: dr. Ivan Host

Svi znamo da je vježbanje dobro za tijelo i um. Redovita tjelovježba sa sobom donosi cijeli niz dobrobiti - od podizanja kondicije do sprječavanja bolesti. Bitno je samo odabrati oblik vježbanja koji odgovara našim potrebama i mogućnostima. A jednostavan i dostupan oblik tjelovježbe je hodanje ili pješčenje. Hodanje je osnovna ljudska fizička aktivnost. To je vještina koju naučimo u prvih godinu dana života. Hodanje zahtijeva skladan rad više stotina kostiju i mišića sustava za kretanje. Iako je hodanje iznimno učinkovit i zdrav način tjelesne aktivnosti mnogi ne poznaju njegov značaj. Možemo slobodno reći da je hodanje kao tjelesna aktivnost danas nepravedno podcijenjeno.

PREDNOSTI PJEŠČENJA

Prednost hodanja u odnosu na druge tjelesne aktivnosti je da ono ne mora biti ni intenzivno ni dugo trajno. Osnovno je pravilo hodanja da hodate u skladu sa svojom kondicijom. Cilj hodanja nije da se zapušete nego da se što skladnije krećete prema vašim tjelesnim mogućnostima. Svakodnevno hodanje je jedna je od najboljih odluka koje možete napraviti za svoje zdravlje. Hodanje ima brojne prednosti za fizičko i psihičko zdravlje. Osim zdravstvenih pogodnosti, pješčenje - u odnosu na vožnju automobilom - ima i druge prednosti, kao što su one ekološke i financijske prirode.

Spomenut ću neke od razloga zašto je svakodnevno pješčenje dobra odluka za zdravlje i zašto biste trebali uklopiti pješčenje u svoju dnevnu rutinu :

- Hodanje pomaže održavati zdravu tjelesnu težinu - hodanje je aktivnost koja doprinosi sagorijevanju kalorija, a samim time može doprinijeti i održavanju zdrave tjelesne težine ili čak mršavljenju. Dijeta hodanjem pokazala se kao uspješna metoda regulacije tjelesne težine za osobe koje nisu u dobroj fizičkoj kondiciji.
- Pomaže u snižavanju i regulaciji povišenog krvnog tlaka kao i u snižavanju povišenih vrijednosti masnoća u krvi – posebno LDL kolesterola – tj. snižavanju tkz. „lošeg” kolesterola. Time značajno doprinosi zdravlju osoba koje boluju od hipertenzije (povišenog krvnog tlaka) i od hiperlipidemije (povišenih vrijednosti masnoća u krvi). Osim toga, ovi učinci povezani su i sa smanjenjem rizika od srčanih bolesti i smanjenjem rizika od nastanka šećerne bolesti (dijabetesa).

POBOLJŠAVA CIRKULACIJU

Hodanje doprinosi povećanju mišićne mase i snage – doprinosi povećanju kondicije i time povećane izdržljivosti. Kako biste još više povećali ove prednosti hodanja, povremeno pokušavajte ubrzavati tempo hodanja i odaberite strmiji teren za hodanje. Zahvaljujući jačanju mišića, hodanjem se mogu smanjiti bolovi u zglobovima. Ova aktivnost je pogodna za osobe koje pate od oštećenja zglobova (artritisa), a žele biti fizički aktivne. Dok im aktivnosti poput trčanja uzrokuju bolove – hodanje najčešće dobro podnose.

Hodanje znatno doprinosi psihičkom zdravlju. Znamo da svakodnevno hodanje smanjuje stres i umanjuje razne druge psihičke poremećaje kao što su strahovi i depresija. I ne manje važno je da se hodanjem poboljšava raspoloženje. Naime, dolazi do povećanog lučenja određenih hormona (endorfina) koji doprinose smanjenju stresa i jačanju dobrog raspoloženja.

Nije manje važno da se hodanjem potiče pravilan rad probavnog sustava. Poboljšava se probava i redovitost stolice. Time doprinosi smanjenju napunosti i opstipacije (zatvora).

Hodanje smanjuje osjećaj umora tako što povećava cirkulaciju i protok kisika kroz tijelo. Ujedno osobe koje redovito hodaju imaju jači djelotvorniji imunološki sustav. Tako se kod njih smanjuje mogućnost oboljenja od zaraznih bolesti - od obične prehlade pa sve do koronavirusa. A u slučaju da ipak obole očekuje se da će simptomi biti puno blaži.

EKOLOŠKI PRIHVATLJIVO

Kao što vidimo hodanje (pješčenje) i zdravlje mogu se povezati na brojne načine. Osim zdravstvenih pogodnosti, pješčenje ima i nekoliko drugih, također važnih prednosti – posebno važnih u današnje vrijeme.

Pješčenjem se čuva okoliš. Automobili su jedni od većih zagađivača okoliša. Odabirom pješčenja do posla ili trgovine - umjesto vožnje automobilom, itekako se doprinosi očuvanju okoliša. Nije zanemariva niti ušteda novca pješčenjem - svakodnevna vožnja automobilom može itekako opteretiti kućni proračun i povećati životne troškove – posebno danas kada smo izloženi vrtoglavom rastu cijena benzina (naftnih derivata). Pješčenjem se tako mogu znatno smanjiti troškovi.

Pješčenjem, za razliku od vožnje automobila, ne proizvodi buku. Tako doprinosi smanjenju zagađenja okoliša bukom, što donosi brojne pogodnosti za sva živa bića. Pješčenjem se bolje upoznaje grad/mjesto u kojemu živimo, a šebući možemo sresti prijatelje i poznanike.

KAKO KRENUTI

Kako biste redovito pješčili valja ovu aktivnost uklopiti u svakodnevnu rutinu. Za lakše uspostavljanje rutine pješčenje je najbolje uklopiti tako da odaberete određeno, uvijek isto, vrijeme za šetnju ili da se na neki način "prisilite" na pješčenje (pješčiti do posla).

Ako već koristite javni gradski prijevoz, izađite stanicu ranije i propješčite dio puta do posla ili škole. Isto tako, morate li voziti na posao, parkirajte malo dalje, kako biste ostatak puta mogli prijeći pješke. Ako ste u mogućnosti, obavite obaveze poput odlaska u trgovinu, banku ili poštu pješčeći, a ne autom.

Vrlo je važno imati udobnu odjeću i dobre cipele za pješčenje, najbolje tenisice, u kojima se osjećate ugodno i stabilno. Posebno je to važno sada ujesen i zimi.

Ako niste motivirani za početak hodanja pitajte koga da vam se pridruži ili odaberite iznimno lijep put za hodanje. Uvijek započnite polako – posebno ako imate slabu fizičku kondiciju. Zadaite si realistične i male ciljeve za hodanje, a s vremenom povećajte dužinu i težinu hodanja. Ubrzo ćete vidjeti da su hodanje i zdravlje neodvojivi pojmovi.

Popis stanovništva 2021.

Hrvatska ima manje od 4 milijuna stanovnika

Republika Hrvatska je od osamostaljenja izgubila 895 736 stanovnika, što je gotovo 19 %. Broj stanovnika Hrvatske pada od 1991. godine, kada je u njoj živjelo 4 784 265 stanovnika. U 2001. godini bilo je 4 437 460 stanovnika, a u 2011. godini 4 284 889. stanovnika, pokazuje DZS-ov pregled popisa stanovništva. Sada je brojka pala na 3 871 833.

Državni zavod za statistiku objavio je 22. rujna 2022. konačne rezultate Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj koji je bio proveden od 13. rujna do 14. studenog 2021. godine, o ukupnom stanovništvu prema spolu i starosti te etno-kulturalnim obilježjima stanovništva.

Prema najnovijem popisu stanovništva Republika Hrvatska ima 3 871 833 stanovnika, od čega 1 865 129 muškaraca (48,17 %) i 2 006 704 žene (51,83 %). U odnosu na Popis 2011., broj stanovnika smanjio se za 413 056 osoba ili 9,64 %.

U svim županijama smanjen je ukupan broj stanovnika te je najveći relativni pad broja stanovnika prisutan u Vukovarsko-srijemskoj županiji (20,28 %), Sisačko-moslavačkoj županiji (19,04 %), Požeško-slavonskoj županiji (17,88 %), Brodsko-posavskoj županiji (17,85 %) te u Virovitičko-podravskoj županiji (17,05 %). Najmanji pad stanovništva ostvaren je u Gradu Zagrebu.

Rezultati Popisa 2021. pokazuju da udio Hrvata u nacionalnoj strukturi stanovništva iznosi 91,63 %, Srba 3,20 %, Bošnjaka 0,62 %, Roma 0,46 %, Talijana 0,36 % i Albanaca 0,36 %, dok je udio ostalih pripadnika nacionalnih manjina pojedinačno manji od 0,30 %. Udio osoba koje su se regionalno izjasnile iznosi 0,33 %, a osoba koje se nisu željele izjasniti iznosi 0,58 %.

Prema materinskom jeziku, 95,25 % osoba izjasnilo se da im je materinski jezik hrvatski, a 1,16 % osoba izjasnilo se da im je materinski jezik srpski. Udio osoba s nekim drugim materinskim jezikom pojedinačno je manji od 1 %.

Udio stanovništva u dobi od 0 do 14 godina iznosi 14,27 %, a udio stanovništva u dobi od 65 i više godina iznosi 22,45 %.

Od ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske njih 99,24 % ima hrvatsko državljanstvo, dok je stranih državljana 0,74 % ili 28 784.

Samo Zagreb, Split i Rijeka imaju više od 100 000 stanovnika. Zagreb ima najviše – 769 944 stanovnika, drugi po veličini je Split sa 161 312, a treća je Rijeka sa 108 622 stanovnika. U sva tri najveća hrvatska grada u proteklih deset godina smanjio se broj stanovnika.

Prema vjerskoj pripadnosti, s obzirom na odgovore na pitanje o vjeri, katolika je 78,97 %, pravoslavaca 3,32 %, protestanata 0,26 %, ostalih kršćana 4,83 %, muslimana 1,32 %, osoba koje nisu vjernici i ateista ima 4,71 %, dok se 1,72 % osoba nije željelo izjasniti na pitanje o vjeri.

Izvor: IKA, DZS

KOLIKO IMA KATOLIKA?

Nakon što je Državni zavod za statistiku (DZS) 22. rujna objavio da je udio katolika u Hrvatskoj pao na 78,97 %, u odnosu na 2011. godinu kada ih je bilo 86,28 %, pokazalo se da to ipak nije vjerodostojan podatak.

Zbrka oko broja i udjela stanovnika s obzirom na vjeru, koja je nastala jer su na ponuđenom obrascu popisa stanovništva 2021. godine dva pitanja tražila izjašnjenje o vjerskoj pripadnosti, izazvala je brojne komentare u javnosti. Od onih koji likuju nad velikim padom broja katolika, do onih koji pokušavaju objasniti kako je taj broj ipak veći.

No rasprava o tome koliko će na kraju biti katolika u Hrvatskoj zapravo i nije toliko važna. Postotak osoba koje se na popisu stanovništva u Hrvatskoj izjašnjavaju kao katolici još je uvijek vrlo visok. Daleko iznad tri četvrtine ukupnog broja stanovnika, što je vrlo veliki udio ako ga usporedimo s drugim zemljama Europe. Blagi pad udjela katolika bio je očekivan i on će i ostati u tim okvirima. Ono što bi trebalo zabrinuti Katoličku Crkvu u Hrvatskoj jesu iskustva koja pokazuju da je taj postotak u praksi znatno manji.

Ipak, podsjetimo i zašto su do sada objavljeni podatci o broju katolika nevjerodostojni. Na obrascu popisa stanovništva 2021. pod rednim brojem 19 stajalo je pitanje o vjeri, a pod rednim brojem 20 o pripadnosti vjerskoj zajednici. Već sada je jasno da će broj osoba koje su se izjasnile kao vjernici katolici i broj osoba koje pripadaju vjerskoj zajednici Katolička Crkva biti značajno različit.

U rujnu objavljeni podatci odnose se na broj i postotak stanovnika koji su na pitanje o vjeri, pod brojem 19, odgovorili da su katolici. DZS međutim još nije obradio i objavio podatke prikupljene u pitanju broj 20, o pripadnosti vjerskoj zajednici iako i sami priznaju da su već vidljiva nelogična odstupanja kada se ti podatci usporede. Tako se dogodilo da je jedan dio stanovnika, njih 186 960, koji su na 19. pitanje odgovorili samo s – vjernik ili kršćanin, statistički pribrojen u rubriku „ostali kršćani“ iako je njih 87,26 % u sljedećem pitanju navelo da pripadaju Katoličkoj Crkvi.

Za očekivati je da će podatci o „pripadnosti vjerskoj zajednici“ pokazati da je udio katolika u broju stanovnika Hrvatske ipak veći od 78,97 %.

Pitanje koje moramo postaviti onima koji su sastavljali obrazac za prikupljanje podataka je zašto su se stanovnici dva puta morali izjašnjavati o vjerskoj pripadnosti, što je očito zakompliciralo dobivanje konačnog i vjerodostojnog podatka.

Drugo je pitanje, u ovom trenutku još važnije, zašto je DZS izišao u javnost s prikupljenim podacima samo za pitanje broj 19, izjašnjenje o vjeri, prije nego li su obrađeni podatci i za pitanje broj 20, o pripadnosti vjerskoj zajednici? Ta su dva pitanja usko povezana pa bi logično bilo rezultate njihove obrade objaviti u isto vrijeme.

Ipak, ostavimo li po strani očito zanimljivu i zavodljivu, ali manje bitnu polemiku oko pada broja katolika, otkrit ćemo da je pravi razlog za zabrinutost pad ukupnog broja stanovnika. Ovo je najniža brojka još od 1948. godine kada je u Hrvatskoj živjelo 3 779 858 stanovnika.

Danijel Delonga

TALENTIRANI BLAGOSLOV

Piše: Daria Ljevar

Koje sve tajne krije prispodoba o talentima, je li sve samo u čistom računu koji stvara dugu ljubav ili je ipak zanimljivije?

Čuje se često prispodoba o onom jednom slugi koji zakopava talent jer u njemu ne vidi ništa posebno niti vrijedno truda i dobro je poznata Božja reakcija. Prvi tumač upućuje na; prepoznaj talent, koristi ga za dobro ljudi, sebe i jačanje odnosa s Bogom. No, što ako se vremenom sve pretvori u, barem malo, trgovački odnos; ulagati u svoje talente, za Boga i ljude, da ne bih završio kao onaj sluga s jednim talentom. Nije to loše, ali je jeftino i može postati vršenje zakona bez srca. Postoji li talentirani blagoslov ili kakav je blagoslovljeni talent, a što je uopće talent? Ne želim ponavljati bezbroj puta poslušane interpretacije niti ikoga strašiti, no meni se dogodilo nešto predivno i time je biblijska zagonetka o talentima, meni, dobila puni oblik i smisao. Nekoliko mjeseci, okruživali su me, ne baš ugodni, životni izazovi i sve je to normalno, jer život nije ravna pješćana plaža s toplim morem postavljenim kao cilj. Tijekom tog razdoblja imala sam talent, kao što ga imam i sada, no bilo je izazovnije, napornije i bolnije služiti se njime na korist ljudima. Zahvaljujem Bogu na daru ustrajnosti i ljudima koji su me na nj podsjećali. Kad nije lako i more života pliva protiv čovjeka, dušu obuzme praznina, usta nižu tužaljke, a u misli se uvuče tjeskobno, negativno sivilo i rađa se veliki problem jer je iz začaranog kruga teško izaći, a ne može uvijek sve biti ružičasto. Da, treba moliti, ali kako kad se sve uvuče i više da je nemoguće i nije dobro. Život je tekao dalje i moj je talent bio potreban, bila sam radosna, iako je boljelo sve oko mene i u meni. Nakraju sam se umorila i ljutila jer sam htjela dati još svog talenta. Sad kad je oluja završila, s osmijehom od uha do uha sjedim malko slomljena, al' blagoslovljena i nikad ponosnija na titulu ljubljenog stvorenja Božjega, pokušat ću objasniti kako me talent spasio od propadanja. Talentom koji mi je poklonio, a koji su dobri ljudi prepoznali i pomogli mi razvijati ga, Bog me usmjeravao k sebi i drugima koji su me trebali te mi tako govorio o mojoj vrijednosti koja je skrivena u postojati, a ne u imati i postizati. Time mi je davao oružje za borbu protiv malodušnosti, odustajanja i uvijek prijepornih tuđih mišljenja i pobijedio jer On ne zna za poraz. Talent je ono gorušičino zrno koje je uvijek potrebno za korak više, ono je upisano u svakoga, ne mora se loviti po zraku poput prašine. Talent može biti trajni blagoslov, ali to ovisi o nama, blagoslov je, bez sumnje, uvijek dobar i za dobro. On je osobni, unikatni otvarač puta do Neba, dakle, ima ga svatko jer nas Bog sve želi u Nebu i zato je očita činjenica da se Bog veseli vidjeti i primati sve razvijene talente, jer će kroza nj svakog čovjeka primiti u Nebo! Budi mudar tražeći blagoslov, primiti ćeš talent, pretvori ga u blagoslov i Nebo je tvoje!

Nadbiskupijska škola za crkvenu glazbu – Rijeka

SVEČANA PODJELA POTVRDNICA I UPISI U NOVU ŠKOLSKU GODINU

U subotu 8. listopada u Velikoj dvorani Nadbiskupije održana je svečana podjela potvrđnica polaznicima Nadbiskupijske škole za crkvenu glazbu, te upisi u novu školsku godinu. Ove godine podijeljene su dvije potvrđnice polaznicima koji su završili prvi stupanj školovanja i postigli kvalifikaciju za Voditelja liturgijske glazbe. To su gosp. Damir Stošić iz župe Presvetog Srca Isusova na Zametu i gđa. Maja Zuzija iz župe Gospe Lurdske iz Rijeke. Oboje polaznika nastavljaju svoje školovanje na još dvije godine upisujući drugi stupanj Orgulja.

Potvrđnice je uručio vlč. dr. sc. Mario Tomljanović, generalni vikar Riječke nadbiskupije zajedno s voditeljicom škole mr. sc. Andrejkom Srdoč Geraci.

Na početku svečanog čina gosp. Stošić otpjevao je pjesmu "Ko' košuta" (F. Scubert) uz pratnju prof. Nine Kovačić. Čestitamo našim diplomantima i zahvaljujemo se svim profesorima na stručnosti i požrtvornosti.

U novu školsku godinu 2022. – 2023. upisalo se 40 polaznika od čega 16 odraslih u smjer liturgijske glazbe i 24 djece i mladih na glazbeni tečaj. Još uvijek ima mjesta i moguće je upisati se na tečajeve (email: crkvena.glazba.ri@gmail.com tel. 091-8831970)

Andrejka Srdoč

BLAGDAN SV. MARCIJANA

U župnoj crkvi Uznesenja BDM u Rijeci 16. rujna proslavljen je blagdan sv. Marcijana, ranokršćanskog rimskog mučenika čija se relikvija čuva na bočnom oltaru. Misu je predslavio je rektor Nacionalnog svetišta sv. Josipa u Karlovcu mons. Antun Sente, u zajedništvu sa župnikom mons. Sanjinom Francetićem.

Propovjednik je objasnio da primjer sv. Marcijana govori da ćemo u životu zasigurno prolaziti kroz različite teškoće i trebat ćemo prihvatiti križ. Marcijan je trebao prihvatiti strašnu činjenicu da mu je dijete umrlo. Ali, kada je susreo Boga, shvatio je da je Bog gospodar života i smrti. Tada mu više nije bio problem preuzeti novu žrtvu, jer je znao da mu je ta nova žrtva, premda bila i mučenička smrt, ulazak u nebo. Na kraju Euharistije vjernici su u zajedništvu izmolili molitvu sv. Marcijanu.

Relikvija sv. Marcijana čuvana je od 1662. g. u škrinji iza tabernakula glavnog oltara u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije. Godine 1849., 16. rujna, škrinja s relikvijom sveca svečano je u procesiji prenesena iza bočnog oltara sv. Antuna Pado-vanskog gdje se i danas štuje, a tom je prilikom izgrađena nova škrinja i tijelo sveca ukrašeno novom odjećom zaslugom časnih sestara benediktinki. Nakon te godine crkva Uznesenja BDM bila je više puta obnavljana te je tijekom obnova relikvija sv. Marcijana prenesena u obližnju crkvicu sv. Fabijana i Sebastijana. Otkrivena je tek 2000. godine na koru crkvice, a 2008. ponovo vraćena u crkvu Uznesenja BDM.

PARTIZANSKA ŠKOLA U LAZICI

U čitavom su Gorskom kotaru roditelji zarana shvatili važnost školovanja djece. Vjerojatno je zato Gorski kotar već prije Drugog svjetskog rata imao veći postotak pismenih stanovnika nego grad Zagreb.

Piše: dr. sc. Karmen Delač-Petković

Gorski je kotar oduvijek imao vr-sne učitelje i kvalitetne škole, a početak organiziranog školstva seže u sredinu 19. st. Prije toga su imuć-niji roditelji djecu poučavali kod kuće, dok siromašna djeca nisu imala priliku naučiti čitati, pisati i računati. Velik je napredak u školovanju djece postignut tzv. Mažuranićevim zakonom iz 1874. godine kada je propisano da se sva dje-ca, uključujući i djevojčice, moraju ško-lovati najmanje četiri godine, poslije čega su pohađala još dvije godine tzv. opetovnice. U brodmoravičkom kraju već početkom 19. st. počinje organizira-no podučavanje djece. Škola je osnovana 1818. godine, a prva namjenska školska zgrada, lijepa katnica, sazidana je 1869. godine.

Drugi svjetski rat sve je promijenio. Prilikom njemačkog bombardiranja Brod Moravica 8. travnja 1944. godine, na samu Veliku subotu, do temelja je izgorjela zgrada brodmoravičke Pučke škole. Budući da je rad u zgradi bio posve one-mogućen, trebalo se pobrinuti za daljnje školovanje djece. To je učinjeno zato da djeca ne bi zaostajala s gradivom, a još više zato da se korisno uposle, kako ne bi lutala okolicom i stradavala od eksplozivnih sredstava preostalih od ratnih djelovanja.

Za dio učenika daljnje je pohađanje nastave organizirano po privatnim kućama. Djeca iz Gornjih Kuti do brodmoravičke ško-le morala su pješaćiti tridesetak minuta putem koji je bio dobro vidljiv iz aviona pa onda i vrlo opasan, što je bio dodatni razlog da se djecu zadrži u selu.

Međutim, Antun Burić u članku "Prva partizanska škola u selu Kuti na području Gorskog kotara", objavljenom 1980., daje ponešto drugačiju sliku mjesnih prilika. On naime piše da su Nijemci 24. listopada 1943. uhapsili brodmoravičkog učitelja Plešea zbog čega je 120 djece ostalo bez stručnog učitelja. Zbog toga su već 2. studenog 1943. Petar Žagar, predsjednik i Matija Arbanas, potpredsjednik "Hrvatske čitaonice sela Kuti", uz pomoć omladinke Anke Jurković, počeli u prostorijama Čitaonice okupljati i poučavati tridesetero djece iz Gornjih Kuti. Budući da su ovi učitelji završili samo pet razreda pučke škole, u nastavi su se pojavili problemi. Zato su uskoro zamijenjeni s tri mlade, obrazovanije djevojke.

Budući da se rat zahuktavao, seljani su bili svjesni da je njihova Čitaonica, odnosno škola, u središtu mjesta idealna meta za avionski napad. Zato su mještani Gornjih Kuti sami izgradili ško-lu u obližnjoj gustoj šumi Lazica, oko 700 m zapadno od sela. Bila je to drvena baraka veličine 4 x 12 m, a imala je dvije učionice ve-ličine oko 20 m², s po dva omanja prozora, međusobno odijeljene kratkim hodnikom. Školu su gradila tri stolara: Ivan Šneperger i Andrija Brajdić iz Kuti te Antun Šneperger iz Maklena. Poseban problem bila je nabava materijala jer je, zbog rata, opskrba bila vrlo otežana. Daske i stari čavli – koje je prije upotrebe trebalo

Sjećanje na tzv. Partizansku školu svjedoči nam kako su Gorani i u najtežim ratnim vremenima nastojali svojoj djeci omogućiti redovno školovanje kao zalag budućeg sretnijeg života.

izravnati – prikupljeni su sa svih strana.

Opremanje škole također je predstavljalo problem. Nešto škol-skog namještaja dovezeno je iz Malih Draga i Šimatova. U konačnici je škola imala drvene klupe, zidnu ploču i jednu zemljopisnu kartu.

Radovi su provedeni u organi-zaciji Narodnooslobodilačkog od-bora sela Kuti, jer je selo tijekom Drugog svjetskog rata bilo na parti-zanskoj strani. Tako je i škola posli-je Drugog svjetskog rata prozvana Partizanskom školom, iako je inici-jativa i realizacija toga za selo veli-kog projekta potekla od naroda koji je školu zapravo očuvao do danas.

U školi su kao učiteljice radile tri djevojke iz Gornjih Kuti, koje su prethodno završile građansku ško-lu, i to: Marija (Micika) Štajduhar,

Marija (Malja) Kavran i Branka Šneperger. Škola je radila samo dvije školske godine (1943./44. i 1944./45.), a kroz nju je prošlo pedesetak učenika, većinom iz G. Kuti, ali i iz drugih obližnjih naselja. Do danas sačuvana školska dokumentacija – rukom pisa-ni dnevni i svjedodžbe – svjedoči o kvalitetnom radu mladih uči-teljica koje su mnogo čitale i temeljito se pripremale za nastavu.

Radni uvjeti u školi nisu bili laki pa su učiteljice nastojale što više s djecom boraviti izvan barake. Za lijepa vremena učiteljica bi stajala na maloj čistini, a učenici su, s drvenim pločicama na koljenima, sjedili uokrug na mahovinom obraslom kamenju. A kad bi čule nadlijetanje aviona, učiteljice su djecu posakrivala iza prirodnih zaklona jer nikakva drugog skloništa nije bilo.

Nekadašnji su mi učenici pripovijedali o "ozbiljnosti" ove nastave s naglaskom na strogoću i pravednost mladih učiteljica. Prosvjetne vlasti su ih kasnije poslale na školovanje za učitelje i dvjema je to postalo trajno zanimanje. Treća je morala odustati od tečaja zbog obolijevanja od tifusa pa je svoj radni vijek provela kao poštanska službenica.

Školska je baraka, prema nacrtima Antuna Burića, ponovo izgrađena 1977. godine. Podignuta je zajedničkim naporima mje-štana Gornjih Kuti, a radove je vodio Franjo Grgurić. Namjera-valo se rekonstruirati i unutrašnjost barake pa u tom prostoru organizirati "ljetnu školu" za djecu ili barem jednodnevne izle-te. To, međutim, nikad nije ostvareno pa je baraka dugo stajala prazna da bi pred dvadesetak godina bila ustupljena lokalnom Planinarskom društvu „Vršak“.

Danas baraka služi kao planinarsko sklonište budući da se nalazi na trasi Goranskog planinarskog puta. Pokraj nje su po-stavljene informativne ploče i mala priručna knjižnica (sandučić na otvorenom) za turiste kojih je, nažalost, u brodmoravičkom kraju premalo, unatoč prekrasnim turističkim sadržajima kojima ovaj kraj obiluje.

Blagoslovljen samostan klauzurnih sestara karmelićanki

Hodajte zajedno

Biskup domaćin mons. Zdenko Križić već je u pozdravnim riječima najavio blagoslov novog samostana sestara karmelićanki koje žive zatvoreni stil života, posvećen prvenstveno molitvi i žrtvi za Crkvu, za narod, za obitelji, napose za one koji trpe i pate.

Samostan je blagoslovio apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Giorgia Lingua.

Sestre karmelićanke koje će stanovati i živjeti u novosagrađenom samostanu Presv. Srca Isusova klauzurnih sestara karmelićanki u Gospiću, bile su u prvim redovima na misi koju je 3. rujna predvodio gospičko-senjski biskup mons. Zdenko Križić. Okupile su se i sestre karmelićanske iz drugih samostana, njihova rodbina, poznanici, svećenici, redovnice i redovnici raznih redova te rodbina, poznanici i Gospićani.

Biskup domaćin mons. Zdenko Križić već je u pozdravnim riječima najavio blagoslov novog samostana sestara karmelićanki koje žive zatvoreni stil života, posvećen prvenstveno molitvi i žrtvi za Crkvu, za narod, za obitelji, napose za one koji trpe i pate te nastavio: „Pozdravljam zajednicu sestara i želim im dobrodošlicu u ovaj kraj naše domovine sa željom da ih Bog u svemu prati svojim blagoslovom i da po njima Bog bude blagoslov za sav puk naše biskupije i naše domovine.“

Pozdravio je apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj mons. Giorgia Lingua koji je 2020. g. blagoslovio kamen temeljac ovog samostana te ga zamolio da predvodi i završno euharistijsko slavlje. Uz još petoricu biskupa koncelebrirali su i sedamdesetak svećenika i redovnika. Biskup je pozdravio napose provincijala karmelićana i zajednicu karmelićana koji su prije deset dana došli u Gospić gdje će pastoralno opsluživati Gospić i neke okolne župe.

Biskup Križić uputio je i pozdrave: županu Ličko-senjske županije, gradonačelniku grada Gospića te svim drugim gradonačelnicima i načelnicima gradova i općina na području Gospičko-senjske biskupije. Pozdravio je i sve predstavnike važnih ustanova grada i županije te direktoricu

Gradevinske tvrtke „AB Gradnja“ Mariju Janžetić i partnere koji su gradili ovaj samostan i zahvalio na izvrsnoj suradnji.

U propovijedi je biskup Križić predstavio poslanje i djelovanje karmelićanki te nastojao približiti duhovnost ovih klauzurnih sestara.

Nakon pričesti biskup Križić izrekao je Molitvu blagoslova i pozvao apostolskog nuncija da pođe sa sestrama blagosloviti samostan. Dok je trajao taj hod, pjevači su pjevali, a na povratku je apostolski nuncij zazvao Božji blagoslov na sve nažočne i uputio svoju riječ.

Nuncij je pozdravio oce biskupe, braću i sestre karmelićanke te izrazio radost da je ovaj samostan izgrađen tijekom sinodalnog puta Crkve. „U djelima sv. Terezije Avilske 600 puta ponavlja se riječ put, put k savršenstvu koji je nju vodio iz prostorije do prostorije. Ovo putovanje nije bilo samo u slikama nego u stvarnosti. Proputovala je cijelu Španjolsku utemeljujući svoje zajednice. Bila je neumorna žena i 'skitnica'. Unutarnje putovanje uvijek je vanjski hod do braće i sestara. Terezija inzistira na međusobnoj ljubavi. Osuđuje osuđivanja i ogovaranja u zajednicama jer to narušava slogu bez koje su sestre uznemirene.“ Nuncij je pozvao: „Hodajte zajedno, pružajte jedna drugoj ruku do savršenstva.“ Poslije euharistijskog slavlja mnogi su željeli pozdraviti sestre, fotografirati se i počastiti slasticama koje su priredile vrijedne sestre i Gospićanke.

Na misi je pjevanje predvodio katedralni zbor pod vodstvom Nikole Perišića, uz glazbenu pratnju župnog vikara o. Marka.

Pripremila s. Robertina Medven
Fotografije: Milan Starčević

BISKUP KRIŽIĆ IMENOVAO NOVE DEKANE

Nakon isteka petogodišnjeg mandata i provedenih izbora među svećenicima u svih šest dekanata Gospičko-senjske biskupije, gospičko-senjski biskup Zdenko Križić, sukladno Zakoniku kanonskog prava i postojećem statutu o dekanima imenovao je šest novih dekana u Gospičko-senjskoj biskupiji.

Za dekana Gospičkog dekanata imenovan je preč. Herbert Berisha, župnik Ličkog Novog, Brušana i Baških Oštarija. Za dekana Ogu-

linskog dekanata imenovan je preč. Mario Kralj, župnik Generalskog Stola i Mrežničkog Bresta. Novi dekan Otočkog dekanata je mons. Marinko Miličević, župnik Otočca, Švice i Dabra. Za dekana Senjskog dekanata imenovan je preč. Silvijo Milin, župnik Svetog Jurja, Starigrada kod Senja, Jablanca i Lukova Otočkog. Novi dekan Slunjskog dekanata je preč. Šimo Božić, župnik Slunja i Hrvatskog Blagaja, a dekan Udbinškog dekanata je preč. Josip Šimatović.

Biskupski ordinarijat Gospić

Udbina: Dan hrvatskih mučenika

KAKO TI BOŽE MENI, DA I JA ČINIM NJIMA

Euharistijsku proslavu Dana hrvatskih mučenika 10. rujna na Udbini predvodio je varaždinski biskup Bože Radoš. Dobrodošlicu i pozdrav hodočasnicima i gostima uputio je domaćin, gospičko-senjski biskup Zdenko Križić, riječima: „Nijedan narod ne smije zaboraviti svoje mučenike kao ni ideale za koje su život dali. Ovo svetište je posebna zahvalnost i molitva za njih, a također molimo da nas kod Boga trajno zagovara. Ovo mjesto nas poziva da mi živimo one vrjednote za koje su oni stradali.“

Biskup Bože Radoš riječi domaćina potvrdio je u propovijedi. „Ovo je mjesto sjećanja, mjesto puno simbolike i govora koji u znaku križa ističe poruku. S ovog mjesta otvara se pogled na sva naša mjesta stradanja, sve ih želimo dodirnuti svojim osjećajima, zahvalnošću, ljubavlju. Sjedinjeni s Kristovom krvlju natapaju zemlju i čine ju plodnom.“

Sa stratišta, kada se pogled usmjerava Bogu, uvijek se bistri poruka mira i života, poruka Kristove ljubavi, po zadnjem krikju, uzdisaju mučenika, želimo je na ovome svetom mjestu ponovno čuti, ponijeti je u život kao sveti zavjet.“ Podsjetio je na brojne mučenike koji su ostali vjerni Kristu. „Mučeničko geslo nije 'kako ti meni, tako i ja tebi' - istom mjerom, nego mučenici mole za mjeru Kristovu 'kako Ti, Bože, meni da i ja činim njima. Neka Božja ljubav oblikuje svaki 'kamen' svakoga čovjeka 'da se ugradi u zajedničku Božju kuću u kojoj je vezivi materijal Krv Kristova – u kojoj je Krist ključni kamen.“

Na kraju je pozvao okupljene da budu živo kamenje koje se ugrađuje u vječni Dom. „Životom tako usmjereni povezujemo i naziđujemo se i svojim mislima i ljubavlju na Ljubav koja nema granica. Ovdje smo u molitvi združeni i znamo da smo jedino Božji, ako molimo kako nas je on učio: 'Otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim!' Molimo Gospodina da ne činimo kako drugi meni, nego kako Bog meni. Amen.“

Na kraju mise svima je zahvalio biskup Križić. Biskupu predvoditelju mons. Boži Radošu darovao je sliku Kravskog križa koji je modruški biskup Kristofor bježeći pred Turcima ponio sa sobom. „Križ je jedino što je mogao nositi“, rekao je biskup Zdenko. Slavlje je završeno himnom Lijepa naša domovino!

Proslava Dana hrvatskih mučenika na Udbini počela je trodnevnicom od 7. do 9. rujna, u 18 sati molitvom krunice, prigodom za ispovijed te misom u 18.30. U subotu 10. rujna 2022. od ranog jutra počeli su dolaziti hodočasnici.

U 8.45 počeo je Križni put od crkve Sv. Marka Groba prema Crkvi hrvatskih mučenika koji je vodio fra Marijan Radman.

s. Robertina Medven

U koncelebraciji na misnom slavlju bili su: predsjednik HBK zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić, riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić, riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić, krčki biskup mons. Ivica Petanjak, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit i apostolski upravitelj porečke i pulske biskupije Dražen Kutleša, šibenski biskup mons. Tomislav Rogić, dubrovački biskup Roko Glasnović, zadarski nadbiskup koadjutor Milan Zgrablić, umirovljeni porečko i pulski biskup mons. Ivan Milovan, šibenski biskup u miru mons. Ante Ivas, izaslanik zagrebačkog nadbiskupa kardinala Bozanića mons. Tomislav Subotičanec i dr. Krunoslav Novak, generalni tajnik HBK; provincijali: p. Dalibor Renić, fra Juro Šimić, fra Ivo Martinović, fra Miljenko Hondić; veći broj svećenika i redovnika.

Pjevanje je predvodio zbor Gospičko-senjske biskupije, uz orguljsku pratnju Maria Mićunovića i pod ravnanjem Ivana Prpića Špika.

SJEDNICA NOVOG SAZIVA PREZBITERSKOGA VIJEĆA

U Biskupskom ordinarijatu u Gospiću 19. rujna održana je redovita jesenska sjednica novog saziva Prezbiterskoga vijeća Gospičko-senjske biskupije. Nakon molitve Trećega časa svećenike je pozdravio gospičko-senjski biskup mons. Zdenko Križić. Budući da je konstituiran novi VI. saziv Prezbiterskog vijeća Gospičko-senjske biskupije, svima je zaželio dobrodošlicu te je istaknuo glavne teme radnoga susreta.

Nakon biskupova pozdrava, kancelar preč. Mišel Grgurić pročitao je zapisnik s prošle sjednice Prezbiterskog vijeća, održane u svibnju ove godine. Nakon usvajanja zapisnika pristupilo se izboru članova Poslovnog odbora Prezbiterskog vijeća. Za predsjednika izabran je generalni vikar mons. Marinko Miličević, za tajnika kancelar preč. Mišel Grgurić, dok je za trećeg člana Poslovnog odbora izabran vlč. Nikola Prša. Potom je biskup Križić kratko izvjestio o stanju klera u biskupiji spomenuvši personalne promjene i premještaje koji su dekretima izvršeni ovoga ljeta. Biskup je nadalje spomenuo građevinske projekte koji su završeni, a to su samostan sestara karmelićanki i Svećenički dom u Gospiću. Izrazio je zadovoljstvo zbog dolaska sestara karmelićanki u našu biskupiju te je istaknuo kako će sestre trajno moliti za našu biskupiju, njezin narod, a napose za pastire naše mjesne Crkve. Također, biskup Križić istaknuo je dolazak otaca karmelićana u župe Gospić, Lički Ribnik, Bilaj i Bužim te zahvalnost Hrvatskoj karmelskoj provinciji na pružanju pomoći u pastoralnom djelovanju.

Biskup je istaknuo kako je završen i građevinski projekt izgradnje Svećeničkog doma u Gospiću u čije prostorije su uselili naši umirovljeni svećenici. Istaknuo je nedostatak svećenika, ali i radost zbog prisutnosti pet bogoslova koji se pripremaju postati svećenici naše biskupije. Biskup Križić prisjetio se minulih događaja te je pohvalio odličnu organizaciju Biskupijskog susreta ministranata u Brinju, spomenuo je proslavu Velike Gospe u centralnom biskupijskom svetištu na Krasnu i proslavu Dana hrvatskih mučenika na Udbini.

Nadalje, biskup Križić zahvalio je svećenicima na predanom služenju Bogu i povjerenim ljudima. Također, podsjetio je i pozvao na transparentno i odgovorno vođenje knjiga te upravljanje materijalnim dobrima biskupije.

Potom je biskup izvjestio svećenike o idućem Susretu hrvatske katoličke mladeži koji će 2024. biti održan u Gospičko-senjskoj biskupiji. Potrebno je oformiti organizacijski odbor te ozbiljno pristupiti organizaciji susreta, odrediti datum i mjesto susreta te druga važna organizacijska pitanja.

Slijedila su izvješća središnjih biskupijskih ureda. Rad biskupijske kancelarije predstavio je kancelar preč. Mišel Grgurić. Naglasak je stavljen na veći broj crkvenih ženidba u 2022. godini. Zatim je rad Katehetskog ureda predstavio predstojnik mons. Marinko Miličević koji je istaknuo dobru suradnju s vjeroučiteljima te je pohvalio zauzetost većeg broja vjeroučitelja u župnim katehezama i radu s mladima. Spomenuo je kako ukupno 90 % osnovnoškolaca i srednjoškolaca pohađa nastavu katoličkog vjeronauka. Izvješće o biskupijskom ekonomatu i trenutnim građevinskim radovima na području Gospića i biskupije predstavio je ekonom preč. Nikola Turkalj.

Slijedila su zatim izvješća o radu povjerenstava.

BLAGOSLOV OBNOVLJENE CRKVE NA MALOJ UČKI

„Zajedno možemo puno učiniti za ovaj naš kraj“, poručili su unisono župnik Mošćenica i Brseča Petar Belanić i načelnik Općine Mošćenička Draga Riccardo Staraj 24. rujna u mjestu Mala Učka, ispred obnovljene crkve Majke Božje Pomoćnice. Misu i blagoslov predvodio je dekan Opatijskog dekanata i župnik Lovrana vlč. Matija Rašpica, a uz župnika Mošćenica suslavili su i župnik Voloskog vlč. Marijan Žderić i vlč. Pave Điko.

Crkvice izgrađena prije 90 godina u malom mjestu na zapadnim obroncima Učke mnogo je značila mještanima koji su tada tamo živjeli. Očito je da znači i danas, iako već dugo u selu nema stalno naseljenih, jer lijepi se broj vjernika okupio ispred svetišta. Sve je više obnovljenih kuća u mjestu, uglavnom starosjedioca koji u ovom idiličnom krajoliku pronalaze mirni kutak za bijeg iz urbanih sredina na Opatijskoj rivijeri.

S obnovljenom fasadom, prozorima i vratima, crkvice će nastaviti biti mjesto molitve i hodočašća u posebnim prilikama. Prema tradiciji, „Majka Božja svake godine tri puta zove svoju djecu na Učku.“ U nedjelju poslije Duhova, zadnju nedjelju u srpnju i prvu nedjelju nakon 13. rujna. „Nastojat ćemo obnoviti ovu lijepu tradiciju“, poručio je župnik Belanić okupljenima.

Mjesto Mala Učka podijeljeno pod uprave Grada Opatije i Općine Mošćenička Draga. Hrvatska ga je još 1976. godine upisala u Registar nepokretnih spomenika kulture kao zaštićenu ruralnu cjelinu. Dok je selo naseljeno, glavna gospodarstva djelatnost Učkara bila je stočarstvo i proizvodnja ovčjeg sira po čijoj su kvaliteti bili poznati. Stradalo je u Drugom svjetskom ratu i od tada je stanovništvo raseljeno.

Danijel Delonga

ISUSOVA REVOLUCIJA LJUBAVI I MILOSRĐA

Župa sv. Mateja ap. i ev. u Viškovu 21. rujna proslavila je blagdan svog nebeskog zaštitnika, a središnje euharistijsko slavlje u župnoj crkvi predvodio je riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić. Brojni su se svećenici također odazvali pozivu župnika mons. Ivana Nikolića, a župna je crkva bila ispunjena župljanima svih uzrasta, od starijih do djece. Uobičajena je to slika u župi s najvećim natalitetom u Riječkoj nadbiskupiji.

„Farizeji inzistiraju na pravilima, a Isus na ljubavi i milosrđu. To je Isusova revolucija. Ona je još uvijek u tijeku. Vodi se i u današnjoj Crkvi predvođenom papom Franjom“, rekao je nadbiskup u propovijedi nadahnut evanđeoskim odlomkom u kojem Isus poziva carinika Mateja i sjedi za stolom s carinicima i grešnicima. Isus objašnjava i zašto čini to što čini: „Ta ne dođoh zvati pravednike, nego grešnike.“

Župnik Viškova mons. Ivan Nikolić, zahvalio je nadbiskupu i svim župljanima koji su sudjelovali u proslavi župnog blagdana i pomagali u organizaciji, posebno glazbenicima, župnom zboru, Dječjem zboru „Nebeske iskrice“ i bendu mladih „Mateus“. Zahvalio je i župnom vikaru vlč. Franku Gržičiću koji je predvodio mise trodnevne pripreme. Na kraju mise uručio je prigodne darove svećenicima koji su toga dana slavili imendan, uključujući i nadbiskupa Matu Uzinića.

KARDINAL PULJIĆ U MRKOPLJU

Već od ranih jutarnjih sati mnogobrojni hodočasnici, od kojih su brojni propešačili i više od dvadeset kilometara kako bi sa svojim molitvama, zahvalama i prošnjama došli pred Gospin lik, okupljali su se u svetištu BDM Žalosne u Mrkoplju sa svojim župnicima na završetku proštenišnog tjedna. Središnje liturgijsko slavlje 18. rujna u Svetištu je predvodio kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski u miru. Suslavili su župnik vlč. Ante Zovko, vlč. Ivan Devčić, mons. Nikica Uravić, p. Petar Nikolić i umirovljeni svećenik vlč. Ivo Mičić. Liturgiju je glazbeno animirao župni zbor.

Zaključio je kako živimo u izazovnim vremenima za čovjeka, obitelj i društvo. Pandemija koronavirusa i rat opomena su čovječanstvu da je naše društvo globalno koje se žestoko bori protiv ubijanja, no to isto društvo donosi čudne zakone. Dopušta se rušenje brakova, ubijanje nerođene djece i to su kušnje za nas. „Kako sačuvati pouzdanje u Boga? Naš narod, iskustvo je pokazalo, kad god je teško odlazi u svetište i moli Gospu za pomoć da sačuvamo vjeru i vjernost Bogu i svoju ljubav“, rekao je kardinal Puljić.

Današnja crkva Majke Božje Žalosne kao proštenišno svetište izgrađena je na mjestu nekadašnje male kapele oko koje su se okupljali brojni vjernici i hodočasnici o trećoj nedjelji rujna. To je bio razlog što je papa Grgur XVI. 1843. ovo mjesto proglasio proštenišnim, a tu njegovu odluku je potvrdio i proširio papa Lav XIII 1893. Mrkopalj je tako do danas mjesto hodočašća Majci Božjoj Žalosnoj.

H. Anušić

SVETOGORSKO PROŠTENJE

Svečano, raspjevano i radosno bilo je u nedjelju 11. rujna u svetištu BDM Karmelske na Svetoj Gori na završnoj misi proštenja koju je služio kotorski biskup u miru mons. Ilija Janjić u zajedništvu s čuvarom Svetišta vlč. Ivanom Markovićem i drugim svećenicima.

Ovogodišnje Svetogorsko proštenje započelo je 9. rujna i Majci Božjoj Svetogorskoj hodočastio je veliki broj vjernika, ne samo Riječke nadbiskupije, nego i Slovenije koji su misu slavili 11. rujna i predvodio ju je vlč. Gregoj Kunej iz Osilnice. Uz vlč. Kuneja, još 17 svećenika sudjelovalo je tih proštenišnih dana predvođeci misna slavlja i ispovjedajući mnogobrojne hodočasnike. Njima, ali i svima ostalima koji su pomogli u organizaciji proštenišnih dana, kao i dobročiniteljima riječi zahvale na kraju liturgijskog slavlja uputio je čuvat Svetišta vlč. Marković. Biskupu Janjiću darovao je hodočasnički štamp kojega je izradio Miljenko Čop, lokalni umjetnik iz Gerova, kao i svakoj hodočasničkoj grupi koja je pješice došla u Svetište. Gospin škapular obuklo je 28 hodočasnika koji su ujedno postali i članovi Škapularske bratovštine na Svetoj Gori.

SVETI KUZAM

Župljani Sv. Kuzma proslavili su 26. rujna blagdan svojih nebeskih zaštitnika sv. Kuzme i Damjana u istoimenoj filijalnoj crkvi župe Bakar. Proslavi blagdana prethodila je trodnevna priprava, a treći dan trodnevnice bila je misa za sve pokojne Kuzmare i blagoslov groblja.

Na dan blagdana misu je prijepodne predvodio je župnik don Nikica Jurić, a poslijepodnevnu koncelebriranu misu predvodio je vlč. Mato Berišić župnik župe sv. Ivana Krstitelja u Škurinjama. Suslavili su, uz župnika Jurića, koji je ovih dana imenovan dekanom Bakarskog dekanata, vlč. Dražen Volk iz Grada Grobnika, vlč. Ivan Friščić iz Drenove i vlč. Marko Šarić iz Hreljina.

Misno slavlje pjesmom su animirali udruženi pjevači župnih zborova iz Svetog Kuzma, Crikvenice, Hreljina, Škrpljeva, Praputnjaka, Grada Grobnika i Kostrene. Prije misnog slavlja bio je koncert klasičnih duhovnih skladbi u izvedbi soliste Roberta Reljca, a uz orguljsku pratnju Antona Maria Kamenara i violini- stice Dubravke Veljačić.

Gordana Fumić

Don Nikola Luketić i don Antonio Vučković zaređeni za đakone

LJUBAV MORA BITI TEMELJ ĐAKONSKOG I SVEĆENIČKOG SLUŽENJA

Pod svečanim euharistijskim slavljem u katedrali sv. Vida u Rijeci, riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić 1. listopada za đakone je zaređio don Nikolu Luketića i don Antonija Vučkovića. Suslavili su riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić, generalni vikar Riječke nadbiskupije i rektor prvostolnice vlč. Mario Tomljanović te mnogobrojni svećenici, a ovom radosnom događaju odazvali su se brojni vjernici, rodbina i prijatelji, kao i članovi Euharistijske zajednice Srca Isusova i Marijina, duhovne obitelji Omnia Deo kojoj pripadaju ređenici.

Poslani ste s drugima. Poslanje je uvijek zajednički čin. Ono se odvija u Crkvi i po Crkvi koja je kao zajednica koju čine dvanaestorica i sedamdeset dvojica, odnosno cijela Crkva u svim svojim dijelovima, rekao je mons. Uzinić u propovijedi. Zbog svog zajedništva duhovna obitelj Omnia Deo nam je inspiracija, kazao je propovjednik te njezine članove potaknuo da to zajedništvo prošire na cijelu Crkvu i onima kojima su poslani.

„Dragi mladi prijatelji, želio bih da ostanete u svojoj đakonskoj službi, a zatim i u svom svećeničkom služanju našoj Riječkoj biskupiji i njezinim vjernicima

„Puno je nemira u koje nas Isus šalje da im navijestimo mir na način janjeta, na Kristov način. Njegov način nije osuditi i isključiti nikoga, nego svima biti milosrdan, smilovati se, sve spasiti uključujući i one koji misle da su spašeni, a s kojima će vam, to je Isusovo iskustvo, a i ja ga dijelim, biti najteže. Ne smijemo odustati“, istaknuo je mons. Uzinić. „Poslani ste, na kraju, svojom prisutnošću u suživotom s drugima, u zajedništvu s drugima, biti navjestitelji Božjeg kraljevstva.“

maleni i ponizni, skromni kao što ste to danas na početku svog puta pred Isusom i s Isusom u mjestu kamo će vas on po Crkvi poslati.“ Istaknuo je kako je njihovo zvanje nužno povezano s ljubavlju. „Ljubav mora biti motor i način našeg đakonskog i svećeničkog služanja koje treba uvijek biti služenje u ljubavi i iz ljubavi kako bismo išli pred Krstom onamo kamo nas on šalje. A on i nas šalje pred sobom u ovaj grad i druge gradove i mjesta naše Riječke nadbiskupije da im donesemo mir navještajem radosne vijesti o Božjem kraljevstvu i imenima koja su nam zapisana na nebesima, jer Bog nas ljubi, Bog ljubi sve ljude i želi da svi spoznaju tu istinu o njegovoj ljubavi“, zaključio je mons. Uzinić.

Na kraju liturgijskog slavlja čestitke je uputio i riječki nadbiskup mons.

Ivan Devčić. Istaknuo je da su novozaređeni đakoni veliki Božji dar Riječkoj nadbiskupiji, ali i Riječkoj metropoliji. U vremenima nedostatka duhovnih zvanja, ohrabrio je roditelje da ne obeshrabruju svoju djecu koja osjete Božji poziv, nego da ih potiču na odaziv. To je dar koji treba prihvatiti i podržati, rekao je mons. Devčić. Ne bojte se za svoju djecu ako ih Bog zove. Koga Bog pozove, On ga i blagoslivlja, poručio je riječki nadbiskup.

Nikola Luketić rođen je 27. studenog 1996. u Ogulinu. Nakon završene osnovne škole u Ogulinu 2011. godine ulazi u sjemenište franjevac trećoredaca glagoljaša u Splitu te upisuje Nadbiskupijsku klasičnu gimnaziju. Završetkom prve godine upisuje tehničku školu smjera: drvodjeljski tehničar dizajner u Splitu, gdje i maturira 2015. godine. Iste godine dolazi u Zagreb te upisuje studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu kao postulant franjevac trećoredaca glagoljaša. U 2018. godini dolazi u doticaj sa Euharistijskom zajednicom Srca Isusova i Marijina OMNIA DEO te upoznaje pojedine članove zajednice i njezinu duhovnost. Dotaknut ljubavlju zajednice i osjećajući poziv u pozivu postaje njezinim članom i bogoslovom riječke nadbiskupije. Njegova se bogoslovna formacija nakon Zagreba odvija u Bogoslovnom sjemeništu Ivana Pavla II. u Rijeci. Diplomirao je u rujnu ove godine na Teologiji u Rijeci.

Antonio Vučković rođen je 30. listopada 1997. u Kninu kao deveto dijete u obitelji. Prvih pet razreda osnovne škole završio je u Kninu, a šesti, sedmi i osmi razred u osnovnoj školi u Sinju. Nakon osnovne škole upisuje Zdravstvenu školu u Splitu i te godine usmjerile su Antonijev život prema Bogu. Tragajući za smislom, za mirom, za Bogom, započeo je svakodnevno odlaziti na misu i moliti krunicu. Nakon iskustva Božjeg milosrđa i ljubavi u sakramentu svete ispovijedi i euharistije, osjeća u sebi snažni poziv za posvećenim životom. Sa svojim prijateljima započeo je redovito ići na duhovne obnove u Polaču koje je vodio don Josip Radić. Na duhovnim je obnovama sve više upoznao Duhovnu obitelj OMNIA DEO koja ga je sve više oduševljavala primjerom zajedništva i ljubavi prisutnih svećenika, bogoslova i časnih sestra. U ljeto 2018. potaknut Božjom milošću postaje kandidatom Zajednice OMNIA DEO. Iste godine postaje bogoslovom Riječke nadbiskupije. Bogoslovnou formaciju proveo je u Bogoslovnom sjemeništu Ivan Pavao II., a diplomirao je na Teologiji u Rijeci u rujnu ove godine.

Svećenička skupština

VAŽNOST ZAJEDNIŠTVA NA SVIM RAZINAMA

U Domu pastoralnih susreta u Lovranu u ponedjeljak 19. rujna održana je jesenska svećenička skupština. Nakon Molitva Trećeg časa u kapeli Doma, pozdravne riječi uputili su riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić i riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić. Obojica nadbiskupa istaknula su važnost zajedništva na svim razinama te uključenje u sinodalni hod. U tom smislu nadbiskup Devčić je potaknuo svećenike da sinodalnost grade na međusobnim odnosima. Sinoda je put obraćenja, istinski evandeoski put i važno je graditi zajedništvo na prostoru mjesne Crkve, tamo gdje nas je Božja providnost postavila, kazao je mons. Devčić.

Nadbiskup Uzinić zahvalio je svećenicima na dosadašnjem uloženom trudu te se osvrnuo na Biskupijsku sintezu sinodalnih savjetovanja u Riječkoj nadbiskupiji, podlistku mjesečnika „Zvona“ koji je distribuiran po župama i kazao kako je to polazište za pastoralna nastojanja u novoj pastoralnoj godini. Iz Sinteze koja obuhvaća učinjeno od listopada 2021., kada je započeo Sinodalni hod Katoličke Crkve, do svibnja 2022. kada su zaključeni susreti sinodalnih savjetovanja, izdvojio je dvije teme. Kao prvu, a koja proizlazi iz iskustava sinodalnih savjetovanja, naveo je slabo zanimanje vjernika i župnika za sudjelovanje u istima. Izrazio je nadu za povećanje interesa što bi doprinijelo boljem pastoralnom radu na razini mjesne Crkve. Kao drugu temu izdvojio je kritike koje su se čule u sinodalnim savjetovanjima o potrebi većeg zajedništva među klerom, kao i prevladavanju problema jaza između klerika i laika, odnosno stava 'mi' i 'vi'. „Potrebno je nadići taj stav jer smo ista Crkva“, rekao je mons. Uzinić.

U nastavku se osvrnuo na poruku koju je zajedno s nadbiskupom Devčićem uputio u povodu početka nove pastoralne godine. U njoj, između ostaloga, posebno ističu mjesto i ulogu vjernika laika u Crkvi i kao osobito aktualnu zadaću, pitanje formacije i ostvarivanja službi lektora, akolita i katehete. S tim u vezi potaknuo je svećenike da unutar svojih župnih zajednica prepoznaju osobe koje bi se uključile u formaciju.

Na kraju, izdvojio je posebnosti Riječke nadbiskupije s kojima se uključuje u događaje na razini sveopće Crkve. Podsjetio je da je 2025. godina jubilejska za opću Crkvu, a Rijeka slavi stotu obljetnicu uspostave biskupije. Osim toga, u 2023. godini obilježiti će se nastanak više većih župnih zajednica koje su se prije stotinu godina, prepoznajući pastoralne potrebe vjernika, odijelile od prve riječke Župe Uznesenja Marijina, najavio je nadbiskup Uzinić.

Tijekom radnog dijela skupštine Biskupijsku sintezu sinodalnih savjetovanja te nacrt Pastoralnog plana i programa 2022./2023. predstavili su u ime Pastoralnog ureda dr. sc. Nikola Vranješ i mr. sc. Mario Gerić. Sinoda ostaje trajni zadatak i polazište u novoj pastoralnoj godini kao dio petogodišnjeg pastoralnog plana, rečeno je između ostaloga na predstavljanju. U nastavku predavanje na temu komunikacije održala je gđa Mladena Tadej Faltin, mag. pol., voditeljica Ureda nadbiskupa koadjutora, nakon čega je uslijedilo predstavljanje ostalih aktivnosti nadbiskupijskih ureda i aktualnosti u Riječkoj nadbiskupiji.

REDOVNIČKI DAN

Redovnice i redovnici na službi u Riječkoj nadbiskupiji okupili su se 24. rujna u kapucinskoj crkvi u Rijeci proslavljajući tako Redovnički dan. Misu je predvodio nadbiskup koadjutor Mate Uzinić koji je okupljene časne sestre i redovnike ohrabrio u njihovom poslanju u vremenu kada se čini da je sve manje redovničkih zvanja. „Ne samo da nas je sve manje nego u toj populaciji ima sve manje mladih i sve više starijih“, rekao je nadbiskup dodavši kako je to vidljivo ne samo u redovničkim zajednicama nego i u crkvama i u društvu, što potvrđuje i nedavni popis stanovništva.

No nadbiskup se time nije obeshrabrio nego je nastavio nadahnut Kristovom porukom za vječnost. „Nije problem umrijeti, pitanje je kako umiremo. Činimo li to zagledani u sebe, s očajem i bez nade ili to činimo na Kristov način, umirući služenjem u ljubavi.“ Objasnio je kako i papa Franjo u poruci redovničkim zajednicama i posvećenim osobama, a to je poruka cijeloj Crkvi, ukazuje kako s Kristom ljudima umirati. „Papa ističe kako je potrebno izići iz samih sebe i poći na egzistencijalne periferije. A tamo se nalaze osobe koje su izgubile nadu, obitelji u poteškoćama, napuštena dje-

ca, mladi kojima je oduzeta budućnost, stariji i napušteni, bogati s prazninom u srcu, muškarci i žene lišeni smisla, oni koji žedaju za Bogom. Sve ove osobe trebaju biti i jesu naše poslanje“, rekao je nadbiskup Uzinić. Nadahnut papom Franjom potaknuo je okupljene da ne gube nadu jer ona se ne temelji na brojevima i djelima, nego u Bogu kojem ništa nije nemoguće.

Nakon mise redovnice i redovnici okupili su se u Nadbiskupskom domu gdje su poslušali dva izlaganja na temu slušanja te razlučivanja i odlučivanja, koja su bila nadahnutna Sinodalnim hodom. Dr. s. Vinka Bešlić SSFCR održala je predavanje na temu zajednički slušati Božju riječ i slaviti vjeru.

Dr. Dalibor Renić SJ govorio je o procesu razlučivanja i odlučivanja unutar zajednica. Istaknuo je kako se taj proces ne može sveći na demokraciju i parlamentarno iznošenje stavova. „Potreban je istinski susret članova zajednice, priprema, molitva, slušanje, razgovor i promišljanje“, objasnio je o. Renić. U svemu tome važno je osjetiti i oslušivati djelovanje Duha Svetoga. Nakon izlaganja i rasprave redovnice i redovnici nastavili su druženje u Nadbiskupskom domu.

D.

MISA U POVODU POČETKA PROPEDEUTSKE GODINE

U povodu početka propedeutske godine u kapeli Bogoslovnog sjemeništa „Ivan Pavao II.“ u Rijeci 4. listopada slavljena je misa koju je predvodio riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić. Suslavili su generalni vikar Riječke nadbiskupije vlč. Mario Tomljanović, rektor Bogoslovnog sjemeništa vlč. Mario Gerić i rektor Pripravničkog sjemeništa sv. Ivan Pavao II. u Rijeci vlč. Ivan Devčić.

Mons. Uzinić je u propovijedi kandidatima kazao da svakodnevno prije mise moraju reći 'Moj grijeh', što nije važno samo zbog njih, nego i zbog drugih. Životi svetaca svjedoče nam da Bog nikada ne odustaje od čovjeka i nemojte to zaboraviti. Proces vlastitog obraćenja je nužan proces obnove Crkve.

Naveo je primjer sv. Franje Asiškoga, čiji blagdan se toga dana slavio, a koji je dobio zadaću od Boga obnoviti Crkvu. Franjo je mislio kako je treba materijalno obnoviti, a što se i danas događa jer se često previše brinemo oko materijalne obnove naših crkava. No, Franjo je bio poslan obnoviti zajednicu vjernika i duh Crkve. Da bi to ostvario, morao je obnoviti samoga sebe i tek nakon toga mogao je obnoviti Crkvu, rekao je propovjednik.

Kandidatima je poručio da nisu pozvani i poslani sutra biti svećenici samo radi sebe i osobnog statusa, nego zbog Crkve i uključenosti u njezino poslanje. Sveti Franjo je to predvidno činio, rekao je mons. Uzinić dodajući da Crkvi i nama pojedincima nikada nije dosta obnove te da se Crkva treba trajno obnavljati. Pozvani ste biti oni koji pomažu u njezinoj obnovi.

Propedeutska godina novost je na riječkoj Bogoslovljiji. Riječ je o svojevrsnom „novicijatu“, odnosno o vremenu u kojemu kandidati za bogoslovno sjemenište imaju priliku kvalitetno razlučiti postoji li doista duhovni poziv. Godina se sastoji od četiri faze: prva se bavi ljudskom formacijom, druga obuhvaća duhovnu dimenziju, treća intelektualnu, a četvrta pastoralnu dimenziju.

H. Anušić

SJEDNICA PREZBITERSKOG VIJEĆA RIJEČKE NADBISKUPIJE

U Domu pastoralnih susreta „Domus Laurana“ u Lovranu 5. listopada, pod predsjedanjem riječkog nadbiskupa koadjutora mons. Mate Uzinića održana je sjednica Prezbiterskog vijeća Riječke nadbiskupije, prva u ovoj pastoralnoj godini. Nakon uvodne molitve i pozdrava nadbiskupa, vijećnicima je predstavljen konačni nadbiskupijski pastoralni plan i program za pastoralnu godinu 2022./2023. koji se ove godine temelji na doprinosima sinodalnog hoda učinjenog tijekom protekle pastoralne godine u Riječkoj nadbiskupiji, sabranih u nedavno objavljenoj Biskupijskoj sintezi sinodalnih zasjedanja.

Raspravljalo se i glasovalo o izmjenama statuta Riječkog metropolitanskog kaptola i Prezbiterskog vijeća te su predstavljeni i nacrti ugovora između Riječke nadbiskupije i redovničkih zajednica koje sudjeluju u župnom pastoralu. Na sjednici se raspravljalo i o nekim važnim pitanjima redovne strukture mjesne Crkve, poput službe dekana, osnivanja novih vijeća i povjerenstava za pojedine segmente pastoralnog djelovanja kao što su skrb za osobe sa posebnim potrebama, sportašima te povjerenstvo za cjeloviti razvoj „Laudato si“ i osnivanje Nadbiskupijskog vijeća za liturgijski prostor i intervencije u njemu te o mogućnosti osnivanja personalnih župa za pojedine nacionalne zajednice prisutne na području nadbiskupije. Predstavljen je i nacrt formacije za laičke službe lektora, akolita i katehista u župnim zajednicama.

SJEDNICA PASTORALNOG VIJEĆA RIJEČKE NADBISKUPIJE

U Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci 6. listopada održana je 3. redovna sjednica Pastoralnog vijeća Riječke nadbiskupije pod predsjedanjem riječkog nadbiskupa koadjutora mons. Mate Uzinića. Nakon uvodne molitve i pozdravnih govora mons. Uzinića i tajnika Marka Medveda, vikar za pastoral Mario Gerić, predstavio je Nadbiskupijski pastoralni plan i program za novu pastoralnu godinu 2022./2023. i ujedno Biskupijsku sintezu sinodalnog hoda na kojoj se novi pastoralni plan i program temelji.

Istaknuo je da osim što je riječ o odgovoru na poziv opće Crkve, u smislu doprinosa za održavanje Biskupske sinode u Rimu, u listopadu 2023., za našu mjesnu Crkvu on predstavlja vrlo važan dokument jer donosi konkretne rezultate sinodalnih savjetovanja s Božjim narodom. Uz doprinos kojega će dati Sinodi biskupa, Riječkoj nadbiskupiji on je temelj za novi pastoralni plan i program i vrijeme u kojemu se nalazimo može se nazvati i predpripremnim za moguću biskupijsku sinodu. U proteklom vremenu sinodalnog hoda mnogi su imali predrasude o sinodi, a one se još uvijek moraju nadvladavati. Sinoda nije paralelna struktura u zajednici Crkve već predstavlja upravo napore da u zajedništvu Crkve razmatramo Božju Riječ i oslušujemo glas i nadahnuća Duha Svetoga kako zajedno mogli razlučivati o aktualnim situacijama u zajednici i kako bi odgovor na te situacije bio upravo glas Duha Svetog koji progovara po nama, rekao je vlč. Gerić.

U konstruktivnoj raspravi koja je uslijedila govorilo se o mogućoj biskupijskoj sinodi, a koja bi se odvijala isključivo kao rezultat potrebe izražene u daljnjim razlučivanjima tijekom savjetovanja s vjernicima zajednica naše Nadbiskupije koja predviđa novi pastoralni plan i program. U tom smislu, nadbiskup Uzinić je kazao da je cilj sinode pokazati zajedništvo, ali i potaknuti sve na sudjelovanje u životu mjesne Crkve. Ona je prilika da svatko tko je uključen zna da ima mjesto i poslanje u Crkvi.

Neki od sudionika su istaknuli kako ne postoji druga alternativa osim sinodalne Crkve. Ako smo putujuća Crkva, tada zajedno putujemo i zbog toga je potrebno u župama primijeniti metodologiju sinodalnosti kao načina života kršćanske zajednice, rečeno je na sjednici.

Jedna od važnih točaka bila je i formacija laičkih službi lektora, akolita i kateheta u župnim zajednicama. Riječ je o stabilnim i trajnim službama koje su rezultat odaziva vjernika laika na poziv kojega osjeća u sebi, a Crkva vođena pastirima treba taj poziv prepoznati u toj osobi i uputiti ga/ju na formaciju. Ta formacija ne znači samo podučiti nekoga određenim vještinama i znanjima, nego doista formirati osobu da bude nositelj službe u župnoj zajednici, rečeno je na sjednici. S obzirom da je riječ o pozivu koji podrazumijeva volontiranje, mons. Uzinić je poručio je ovo prilika pojedincima za prepoznavanje načina kako se mogu darovati svojoj župnoj zajednici. Volontiranje je nešto što donosi pozitivnu promjenu u čovjeku i kao pozitivne primjere naveo i pohvalio volonterski projekt „72 sata bez kompromisa“. Detaljnije o projektu govorio je Matej Pedišić iz Ureda za mlade koji je ujedno predstavio i djelovanje Hrvatskog katoličkog liječničkog društva.

Osluškujući potrebe aktualnog trenutka, najavljeno je osnivanja novih povjerenstava poput onoga za skrb o stvorenom (Povjerenstvo za cjeloviti razvoj „Laudato si“). Na koncu rasprava i intervenata vijećnika jednoglasno je usvojen nadbiskupijski Pastoralni plan i program za 2022./2023. U njemu je, između ostaloga, navedeno da će nova pastoralna godina biti posvećena osobnom i zajedničkom razlučivanju i aktualizaciji poticaja koje nudi Biskupijska sinteza sinodalnih savjetovanja u Riječkoj nadbiskupiji. Nastavlja se s pripremnim aktivnostima za proslavu 100. obljetnice od uspostave Riječke biskupije, kao i pastoralno razlučivanje događaja iz 1923. godine, u smislu odvajanja triju gradskih župa od tada jedine gradske župe Uznesenja BDM. Ti povijesni događaji poticaj su za ozbiljno promišljanje o pastoralu grada danas.

SASTANAK VODITELJA ŽUPANIJSKIH STRUČNIH VIJEĆA ZA VJERONAUKE

U Nadbiskupskom domu u Rijeci, 13. rujna, u organizaciji Katehetskog ureda Riječke nadbiskupije održan je radni sastanak voditeljica županijskih stručnih vijeća za odgojitelje u vjeri i školske vjeroučitelje u povodu nove školske/pedagoške i pastoralne godine 2022./2023. s ciljem definiranja plana i programa godišnje stručne formacije. Uz voditeljice pojedinih vijeća, za osnovnu školu vjeroučiteljice savjetnice Kristine Zubalj i Tomislave Milušić, za srednju školu vjeroučiteljice mentorice Ivane Kamenar Borčić i za predškolski vjerski odgoj s. Kristine Tunić, sastanku su nazočili riječki nadbiskup koadjutor Mate Uzinić, predstojnik Agencije za odgoj i obrazovanje Podružnica Riječka, ujedno viši savjetnik za vjeronauk, Tomislav Tomasić i predstojnik Katehetskog ureda Ksenija Rukavina Kovačević.

U uvodnom dijelu, nakon molitvenog početka, nadbiskup Uzinić izrazio je zahvalnost nazočnicima te se osvrnuo na pozitivna iskustva koja je do sada stekao u osobnim razgovorima s vjeroučiteljima i na temelju dobivenih informacija o njihovom radu iz Katehetskog ureda. Nadbiskup Uzinić je izrazio zadovoljstvo i naglasio da je potrebno uvijek raditi na sebi u duhovnom i profesionalnom smislu bez obzira na sva postignuća i kvalitete jer stagnacija uvijek za sobom povlači nazadak po principu „ili napreduješ ili nazaduješ“.

Predstojnica Katehetskog ureda zahvalila je nadbiskupu Uziniću na prisustvu i na podršci voditeljima vijeća u izradi plana i programa rada. Posebno se zahvalila višem savjetniku za vjeronauk Tomislavu Tomasiću na višegodišnjoj kvalitetnoj suradnji Katehetskog ureda i Agencije.

Viši savjetnik za vjeronauk Tomasić iznio je dosadašnja iskustva u planiranju tema i provedbi stručnih skupova za Katolički vjeronauk. Poseban naglasak je stavio na važnost komunikacije u nastavi, ali i one među školskim kolegama. Osvrnuo se na sustav vrednovanja u nastavi, što još uvijek predstavlja poteškoću u konkretnom vjeroučiteljskom radu, i na važnost rada s darovitom djecom i s djecom s teškoćama u razvoju.

Voditeljice županijskih stručnih vijeća iznijele su rezultate anketnog ispitivanja vjeroučitelja na zadnjem stručnom vijeću prošle školske godine i naglasile da većina vjeroučitelja želi što više primjera dobre prakse u području sustava vrednovanja, vođenja pedagoške dokumentacije, razredničkih i drugih zaduženja. Voditeljica stručnih skupova za predškolski vjerski odgoj s. Kristina Tunić iznijela je problematiku nedostatka predškolskog vjerskog odgoja u riječkim vrtićima, što je uglavnom uvjetovano činjenicom loših ili gotovo nikakvih financijskih mogućnosti osnivača za taj vid odgoja, ali i slabe kolektivne svijesti roditelja o važnosti vjerskog odgoja njihove djece u predškolskoj dobi.

Zaključeno je da će glavne ovogodišnje teme županijskih stručnih vijeća za školske vjeroučitelje biti interdisciplinarnost, kriteriji vrednovanja, rad s djecom s teškoćama u razvoju te medijacija i rješavanje sukoba, a za odgojitelje u vjeri simboli u vjerskom odgoju i širi sustav vrednovanja odgojnih aktivnosti u pedagoškom i vrijednosnom smislu.

BUDITE BOŽJI INFLUENCERI

Raspjevano i veselo bilo je 8. rujna na misi sa zazivom Duha Svetoga u Katoličkoj osnovnoj školi “Josip Pavlišić” u Rijeci u povodu početka nove školske godine i proslave svetkovine Rođenja BDM. Predslavio ju je riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić u zajedništvu s duhovnikom Škole mons. Sanjinom Francetićem, a liturgijsko pjevanje animirala su djeca škole, njih oko 325, koja su se na liturgijskom slavlju okupila zajedno s djelatnicima Škole i predstojnicom Katehetskog ureda Riječke nadbiskupije i Ureda za katoličke škole dr. sc. Ksenijom Rukavinom Kovačević.

U našem životu postoje dva najvažnija dana: prvi je dan kada smo se rodili, a drugi kada smo shvatili zašto smo se rodili, apostrofirao je na početku propovijedi mons. Uzinić Marka Twaina. U tom kontekstu školarcima je pojasnio kako se svetkovina Rođenja BDM ne slavi samo i prvenstveno zbog Marijinog rođenja, nego zbog dana kad je shvatila zašto je rođena, koje je njezino životno poslanje, koji je smisao njezina života. To bio dan kad se Marija susrela s anđelom koji joj je navijestio da će postati majka Boga koji je odlučio postati čovjek.

Podsjetio je na pismo pape Franje mladima „Krist živi“ u kojemu Sveti Otac poručuje kako ga taj Marijin odgovor Bogu impresionira jer pokazuje kakav bi trebao biti i naš odgovor na Božji poziv. On kaže da Marija taj odgovor nije dala površno, nego potpuno, s cijelim svojim bićem, konačno. Zato on kaže da je ona ‘Božja influencerica’. To je Marija za sve nas, za sve kršćane, zato jer je shvatila zašto postoji. Shvatila je koje poslanje Bog ima s njom, potpuno mu se predala i do kraja ga živjela. Zato ona svojim načinom i zagovorom „utječe“ na sve nas, rekao je propovjednik.

U tom smislu, učenicima je na početku nove školske godine poručio da tijekom obrazovanja budu poput Marije, ‘influenceri’ kako bi svojim načinom života, izborima i prihvaćanjem Božje volje mogli utjecati na druge. Marija nam je, svojim odgovorom na Božji poziv, svima primjer.

H. Anušić

Neka ova škola, kao i svi vi, svojim načinom ponašanja, pristupom radu i odnosom prema drugome, bude primjer kako bi jedni za druge mogli rasti u ljubavi i biti usmjereni prema onom konačnom cilju za koji smo stvoreni – uznesenju na nebo, rekao je nadbiskup Uzinić.

IZOBRAZBA ZA VJERSKI ODGOJ U VRTIĆIMA

U organizaciji Metropolitanskog pastoralnog instituta u Rijeci i Katehetskog ureda Riječke nadbiskupije od 21. do 26. rujna održan je praktični dio izvođenja predškolskog vjerskog odgoja u sklopu Teološko-katehetskog seminara za odgojitelje u vjeri u predškolskim ustanovama. Time polaznice ovog seminara završavaju svoje doškolovanje i ujedno ostvaruju uvjet za primanje kanonskog mandata mjesne Crkve za provođenje vjerskog odgoja u predškolskim ustanovama. Metropolitanski pastoralni institut i Katehetski ured od srca čestita odgojiteljicama u vjeri: Ireni Šmer, Ivoni Ivanović, Ivani Grgić, Suzani Kolobarić i Lidiji Erstić, na završenom doškolovanju.

Nakon aktivnosti održanih pod vodstvom odgojiteljice Irene Šmer 21. rujna u PO Mima, 22. rujna vjersko odgojne aktivnosti s djecom mješovite vrtićke skupine u DV Zvezdica Mira provela su odgojiteljice Ivana Grgić i Ivona Ivanović, a 26. rujna u DV Nazaret, odgojiteljice Suzana Kolobarić i Lidija Erstić.

Odgojnim aktivnostima prisustvovala su predstojnica Metropolitanskog instituta u Rijeci dr. sc. Natalija Bogović i predstojnica Katehetskog ureda dr. sc. Ksenija Rukavina Kovačević te ravnateljica DV Nazaret s. Kristina Tunić i ravnateljica DV Zvezdica Mira s. M. Gracijana Prodan.

Odgojiteljice su pokazale visoku stručnost i motiviranost za dobivanje kanonskog mandata, a djeca koja su sudjelovala u odgojnom programu uživala su u kreativnim i poučnim igrama.

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI

Sedam tisuća mladih srdaca uzdizalo je Bogu svoje molitve 17. rujna u Bjelovaru na 11. Susretu hrvatske katoličke mladeži. U tome ih nije mogla spriječiti ni uporna kiša. Svečano misno slavlje predvodio je bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak u koncelebraciji apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj nadbiskupa Giorgia Lingue, kardinala Josipa Bozanića, predsjednika Hrvatske biskupske konferencije i zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića te 20-ak hrvatskih (nad)biskupa.

Program je u Bjelovaru započeo već u jutarnjim satima, a mlade pristigle iz cijele Hrvatske dočekali su domaćini u župama Bjelovarsko-križevačke biskupije. Nakon toga, iz središta grada zajedno su krenuli u procesiji za križem prema stadionu gdje su slavili misu. Mons. Huzjak u propovijedi je pozvao mlade da se ne boje upustiti u avanturu stvaranja obitelji ili, ako ih Bog zove, u svećeništvo ili redovništvo te tako stvarati novu klimu u društvu. „Dragi mladi, mi danas gledamo u nebo, gledamo kišu koja pada, koju smo cijelo ljeto željeli. Ali ja gledam vas i smatram da ste vi ta spasonosna kiša koja natapa zemlju i čini je plodnom“, poručio je bjelovarsko-križevački biskup mladima.

Nuncij Lingua pročitao je pismo koje je sudionicima uputio papa Franjo, pozvavši ih da ustanu i posvjedoče Božju ljubav koju je potrebno ugraditi u međuljudske odnose, ustanu i brane istinu i one čiji se glas ne može čuti u društvu. „Geslo vašega susreta „Gore srca“ je poticaj da svoje srce uzdignete Kristu i nebeskim stvarnostima. Ne bojte se, On se uzda u vas, poznaje vaše srce, izabire vas i poziva. Oslonite se na njega, prigrlite novi život koji vam je dan na krštenju, prihvatite njegov poziv i poslanje koje vam povjerava: biti svjedocima.“

ČIZME NA NOGE, KABANICE NA SEBE I – GORE SRCA!

Slika koja mi se urezala u pamćenje, slika je svih nas 7 000, koji stojimo pred oltarom, s mokrim tenisicama na nogama, kapuljačama na glavi i tisućama kišobrana od kojih ne vidim oltar. Ali nije bitno, jer sve osjećam, osjećam srca, koja su spremna ići gore.

Budim se prije 5.00 sati kako bih u 6.00 već bila na Jelačićevom trgu gdje nas čekaju autobusi. Još je mrak, a tog 17. rujna kiša već podosta pada. Ulazimo u autobuse i krećemo na Susret hrvatske katoličke mladeži u Bjelovaru. U velikom autobusu duhovnu pratnju mladima čine vlč. Ivan Seletković i pater Ivan Dominik Iličić, a u mini busu s. Filotea i s. Samuela. Dok još svi napola spavamo, dijelimo majice susreta u raznim bojama, koje će služiti kao ulaznica na stadion. Put nam brzo prolazi uz upoznavanje s programom, molitvu krunice i malo spavanja.

Stižemo u župu sv. Margarete, Dubrava. Mladi župe dočekuju nas s kolačima, kavom i čajem. To je baš ono što nam treba nakon ranog ustajanja i puta. Osim nas, mladih iz Riječke nadbiskupije, u ovu župu stigli su i mladi iz drugih dijelova Hrvatske, najviše iz Varaždinske biskupije. Odlazimo u župnu crkvu, koja svojim crvenim zvonikom ponosno stoji kao posjetnik na „krvavu povijest“ Dubrave. Klupe su pune, a meni pogled zastaje na luku ispred oltara i ispisanim riječima: „Stijeg Hrvata, srce Krista“. Urezala mi se u pamćenje slika Krista okruženog hrvatskom zastavom.

Usljedilo je međusobno upoznavanje u kojem je svaka župa, zajednica ili centar predstavio svoje djelovanje. Predstavljamo Centar za mlade bl. Miroslav Bulešić Riječke nadbiskupije i pozivamo sve prisutne da nas dođu posjetiti ako se slučajno nađu u Rijeci. Mladi župe domaćina pripremili su i molitveni program te nas zabavili pjesmom, ali i kratkim skečom. Domaćini kažu da je njihovo mjesto malo, ali da su njihova srca velika. I to se može osjetiti. Osjećamo se kao kod kuće, kao da smo svi na obiteljskom ručku. Nakon što smo dobili ruksave susreta s duhovnim dnevnikom, kabanicom, bocom vode i sendvičem, krećemo prema Bjelovaru.

Stižemo u središte Bjelovarsko-križevačke biskupije, a kiša nas i dalje prati. U gradskom parku imamo priliku upoznati redovnike i redovnice, kupiti knjige duhovnog sadržaja i uživati u pjesmi i plesu. Iz parka kreće procesija prema stadionu. Više od 7.000 mladih korača za križem prema bjelovarskom stadionu. Kiša mladih slijeva se na travnjak stadiona, a kiša s neba sve je jača. Više nije dovoljna samo jakna. Oblačim kabanicu i otvaram kišobran. Sat vremena prije mise traje animirani predprogram na stadionu.

U 17.00 sati počinje misno slavlje, a kiša ne prestaje. Sve je jača i jača. Osjećam da su mi noge sada potpuno mokre, a počinje mi biti i jako hladno, temperatura pada.

Druga slika, koja mi se urezala u pamćenje, je slika svih nas, koji stojimo pred oltarom, s mokrim tenisicama na nogama, kapuljačama na glavi i tisućama kišobrana od kojih ne vidim oltar. Ali nije bitno, jer sve osjećam, osjećam srca, koja su spremna ići gore. Hrvatski stijeg na leđima djevojke, podsjeti me na sliku iz župe u Dubravi. Negdje oko trenutka kada s oltara začujem: „Gore srca“, učini mi se da se kiša malo smanjila. Hoće li konačno stati?

Počinje pričest, a kišobrani se zatvaraju, jedan po jedan, skidamo kapuljače. Kiša je konačno prestala. Točno u trenutku kada ćemo primiti Tijelo Kristovo. Gledam u nebo i pomislim: „To samo Ti možeš“. Nakon mise slavljenje se nastavilo uz nastup Božje pobjede i euharistijsko klanjanje. Putem do Rijeke razmišljam kako je šteta što je padala kiša pa sve nije ispalo onako kako je bilo planirano. Ili je možda ispalo baš onako kako je On planirao?

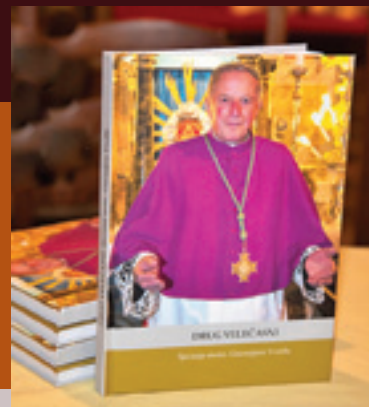
Antonia Plišić

Mons. Vosilla sa svima se dobro slagao pa je kao mlad svećenik godinama živio u stanu sekretara Partije, odatle i nadimak »Drug velečasni«. U razgovorima s autoricom, zapisanim u knjizi, istaknuo je svoj životni moto. „Moja životna filozofija je bila: ni sa kime ne ulaziti u konflikte. Moram li baš ja imati pravo? Zašto? Ljudi su rado dolazili k meni, voljeli su me, a i ja sam volio njih.“

Predstavljanje knjige „Sjećanja mons. Giuseppea Vosille“

„Drug velečasni“

Mons. Giuseppe Vosilla umirovljeni je svećenik Riječke nadbiskupije, a najduže je u svom svećeničkom radnom vijeku službovao u Bakru. Zbog toga je u župnoj crkvi sv. Andrije, najvećoj crkvi u Riječkoj nadbiskupiji, 13. rujna predstavljena knjiga »Drug velečasni – Sjećanja mons. Giuseppea Vosille«, autorice Gordane Fumić. Za svećenika je zaređen 1965. godine, a služio je kao župnik u Šapjanama, Jelenju i 27 godina u Bakru. Nakon umirovljenja 2017. godine vratio se na rodni otok Cres.

Uz autoricu, o knjizi i svećeniku govorili su i urednik Bruno Lončarić te Josip Luzer u ime građana Bakra. Okupljene su pozdravili i riječki nadbiskup koadjutor mons. Mate Uzinić, bakarski župnik vlč. Nikica Jurić i bakarski gradonačelnik Tomislav Klarić. Moderirao je vlč. Marko Šarić, rodnom iz Bakra koji se na svećeništvo odlučio nasljedujući primjer svog župnika. Pjesmom su susret uljepšale članice Sklada, a plesom bakarske mažoretkinje.

Najveći dio knjige zauzimaju sjećanja na dug i plodan svećenički vijek mons. Vosille koja je ispričao novinarki Gordani Fumić. U drugom su dijelu objavljeni osvrti mnogih prijatelja, među kojima se ističu bivša predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović te Tomislav Klarić, gradonačelnik Bakra gdje je mons. Vosilla proglašen počasnim građaninom. Knjiga je bogata fotografijama koje daju dodatnu vrijednost tekstu i dragocjen su svjedok vremena. Riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić u predgovoru je napisao da se „mons. Vosilla uvijek koristio darom koji mu je Gospodin darovao uz svećeničku službu, a taj je da je jako i nesebično volio svoje župljane koji su mu bili povjereni sa svim svojim potrebama i problemima, i da su ti isti župljani voljeli istom mjerom njega“.

Otvorenost i razumijevanja prema svima koje je susretao glavne su karakteristike ovog svećenika koje su mu omogućile da plodonosno vrši svoju službu i u vremenima kada su bili napeti odnosi Crkve i civilnih vlasti. No mons. Vosilla se sa svima dobro slagao pa je kao mlad svećenik godinama živio u stanu sekretara Partije, odatle i nadimak »Drug velečasni«. U razgovorima s autoricom, zapisanim u knjizi, istaknuo je svoj životni moto. „Moja životna filozofija je bila: ni sa kime ne ulaziti u konflikte. Moram li baš ja imati pravo? Zašto? Ljudi su rado dolazili k meni, voljeli su me, a i ja sam volio njih.“

Na kraju susreta dugo se zadržao potpisujući primjerak knjige brojnim župljanima i prijateljima koji su se okupili na ovom predstavljanju.

Mons. Vosilla svećenik je već 57 godina. „Taj svećenički put bio je težak, ali lijep. Kalio se u komunističkim vremenima, za vrijeme Domovinskog rata i kasnije u slobodnoj Hrvatskoj. Bilo je teških, tužnih, lijepih i radosnih vremena i sve se to može iščitati na stranicama ove knjige“, rekla je na predstavljanju autorica Gordana Fumić. „Vrijedna je ova knjiga, ne samo za mons. Vosillu i njegovu rodbinu. Ona može biti primjer budućim i mladim svećenicima koji su tek krenuli putem tog zvanja, da vide kako je to biti svećenik. Danas su drukčija vremena, ali svećenički poziv uvijek je isti jer je to Božji poziv, a svećenik je pastir kojemu je povjereno spasenje svake duše povjerenih mu ljudi.“

Mons. Vosilla zahvalio je autorici i uredniku, ali i svima s kojima je kao župnik surađivao. Na kraju susreta dugo se zadržao potpisujući primjerak knjige brojnim župljanima i prijateljima koji su se okupili na ovom predstavljanju.

Nakladnik knjige je Župni ured sv. Mihovila arkandela iz Jelenja, a tiskana je u Tiskari Šuljić u 500 primjeraka. Fotografije s predstavljanja knjige potpisuje Miljenko Šegulja.

DD

